

©246
6002/ Simson ja Delila.

Sven Lange.

198

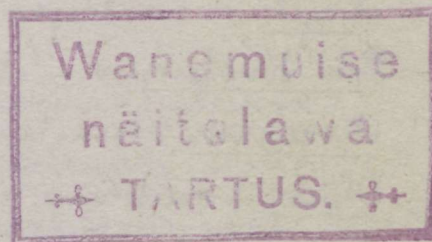
Wanamuse
näitalava
+ TARTUS. +

C246.

Simson ja Delila.

Tragikomöödia 3 waatuses.

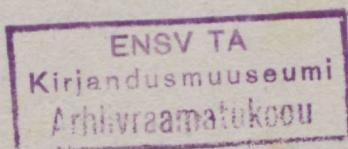
Sven Langer.

Tõlkinud: H. Rebane.

Wanemuise näitelawa.

Januar 1914.

76169

Tegelased:

Peeter Krumbar - kirjanik.

Dagmar - tema naene, näitleja.

Meyer - suurmaapmees.

Teatri direktor.

Dücker - näitejuht.

Sundberg - näitleja.

Nagel - näitleja.

Pr. Kristensen - etteitleja.

Mogenssen - näitejuhi abi.

Olsen - näitelava valgustamise meister.

Kaks noort naisnäitlejat.

Kaks masinisti.

Statistid.

Saura - teenija Krumbaride juures.

Esimene vaatatus.

Söögituba Krumbakide juures. Tagaseinas kares ust, üks üks pakemal pool. Sihtsad kaa mööblid: pakemal pool puhveti kapp, selle sinisi pääl käik-suguseid asju vanast partselanist. Seina pääl mõned vanad tinataldrinud. Kiset tuba nelja-kandiline kaetud süügilaud.

1. etendus.

(Peeter Krumbak ja Dagmar Krumbak istuvad
teineteise vastas süügilauas ja vaatavad einet.

Peeter on umbes 30 aastat vana, väheldane paks
meesterahvas ümurgune, habemeta näoga ja mahe-
date silmadega. Mustad loris juuksed. Iselaadi
veidi abitud liigutused. Dagmar - ilus, sale,
blond, umbes 30-aastane, selgete, tühjade silmadega.
wähe närwiline, veidi kunstlik näomimika ja
liigutused. Wähearg. Peeter süüb. Dagmar wa-
tab enese ette.)

Dagmar (waatab talle äkitselt otja, kõõb näed kokku.)

Inimene, kuidas sa süüa võid, kuidas sa süüa võid!

Peeter. Ja, mispärast ma ei peaks süüa võima... Ma olen nälgane ja söök maitseb mulle. Mu Jumal, mispärast ei peaks ma süüa tohtima? Ma süän iseäranis häämeelega, kui ma nälgane olen... Kui köht tühi, siis söödakse. On sul midagi selle vastu?

Dagmar (jääb äkitselt kuulatama). St!

Peeter. Mis siis on, mis siis on?

Dagmar (tõuseb järsult üles). Ma arvan, kivi viisati nasti! (Ta lähub takapoole. Peeter tarvitab seda võimalust ja paneb oma taldriku käis. Warsti selle järel tuleb Dagmar tagasi. Ta on pahane ja viskab oma serviethi laua peäle).

Peeter. Koh, kas saäl oli keegi?

Dagmar. Ei, midugi mitte!

Peeter. Ma tahaksin teada, mispärast sa mastama lähed, kui sa kindlasti juba ette tead, et saäl midugi ei ole.

Dagmar. Mu Jumal, sa oled mulle täieline mõistatus,

Peeter. Sinu terve elu ripub selle kirja külles, selle

asemel istud sa aga sääl ja sööd ihe frimädelli teise järele.

Peeter. Kaja - , mis sest siis on ?

Dagmar. Ja lähed iga päew ikka enam rasva ja pansemases!

Peeter. Kuna mu hing selle juures ikka õrnemases ja nõmsamases lähel, mu laps.

Dagmar. Ah, seda ei usu ma sugugi.

Peeter. Sa ei usu seda mitte ?

Dagmar. Kui sul misugune sügijisus on!

Peeter. Haha! - sa oled aga häa! .... Kas sa wast arvad, et hing frimandellidega toidetakse ?

(Wõitab maagna pääle). Kümneade frimandellidega!

Dagmar. Iku, seda ei taha lihtsalt päält kuulata!

Peeter. Aga kure on süna, kui näljane oled. Wõin ma veel ihe wotta ?

Dagmar (pöörab enise ära ja trommeldab laua pääl).
Mingipärast, nii palju kui soovid.

Peeter (wõtub ette). Mis ma ütelda tahtsin ....

Nii siis see kuni teatrini. (Söök). Ja, waata, mu arm-
sam, postiga peab ta ju tulema, kuidas mõnes ta
teisiti tulla ? Et ta veel tulemid ei ole, siis ei wõi ma

postiljon veel küinud olla. Kas mul on õigus?

Dagmar (nagu enne). Kahjuks liiga õigus. Sest ta ei tule vist üldse mitte.

Peter. Ma ütlen sulle - enne kui ma veel viis nii-
sugust fikandelli ära olen söönud, on kiri siin.
Direktor on mulle kõige armulisemalt tänaseks
vastust lubanud anda, nagu sa tead... Ütledeagu
ternast, mis tahes: tal on alinõusid, et oma luba-
mist pidada.

Dagmar. Ja alinõusid, et tükk tagasi lüüata.

Peter. Sa oled väga sõbraline... Aga praegusel
johkumisel ütlesin parem, et tal alinõusid on
teda vastu võtta.

Dagmar (ärcitselt). Ma ei tea sugugi, mis sinuga
täna on, Peter! Sa räägid ja räägid - ja oled
muidu ometi nii pikaline inimene! Mis sul ometi
nuga on?

Peter. Ja, midagi ei ole täna minu juures täesti
sarras, ma annan seda ise... Ma tapin oma
kõhtu fikandellisid täis, kuna ma selle juures
tunnen, kuidas mu hinges viiseb, väriseb ja
vihab. Võib olla, et see ainult põnevus on. Isesest

on see aeg püres lõbus seisukord.

Dagmar. Tüki pärast? Põnemus tüki pärast?

Peeter. Võib olla, ma usun peaaegu. Ma olen rõõmus hirmu pärast. Ma tahaksin ennast kõige paremini pörandel veeretada ja hundivatast lüüa. Täna ei muura ma kindlasti mitte oma vaele.
(Tõuseb üles). Pean ma?

Dagmar. Inimala pärast!

Peeter. Na ja - ma muuraksin vähest süisgi ta...

Sul on õigus - ma olen liiga paks. (istub).

Sul on ikka õigus, sina mustlasenärid. (Sööb).

Dagmar (lihikese mahaja järel.) Ah, kui ta tüki vanti vastu võtab!

Peeter. Kas see võis on, mis juustust järel on jäänud?

Dagmar. Jah, võis!

Peeter. See koorkene on mul juba nädal aega silmade ees ja ta ei ole selle aja jooksul mitte ilusamaks läinud.

Dagmar. Näed müüd ise! Kui ta tüki vastu võtab, siis võiksime niikasti poemehele kui ka lihunikule ära maasta! Ta annab miissuda krooni ühe -

vaatustlise eest... See on oneti raha! Ja siis jääks ka sinu enese jaoks midagi üle.

Peeter. Mul ei ole midagi tarvis.

Dagmar. Siisgi, Peeter! Sinu manshetid on wilet-sas seisukorras. Sul ei ole mitte paarigi, mille ääred mitte narmas pole!

Peeter. Mis hoolib luuletaja narmas manshetidest?

Dagmar. Aga mina hoolin neist, Peeter. Ma tahaksin häämelega, et sa wähe peenem wälja näeks.

Mulle tulewad oneti mõnikord külalised ja siis ei wõi ma kannatada, kui sa nagu narmakaup-mees ümber jooksed.

Peeter. Nagu narmakaupmees... (teeb westinööbid lahti).

Dagmar. Jumala pärast, mida sa siis teed?

Peeter. Tahin ma küsida, kas sa kunagi narmakaup-meest oled näinud, kes nõndawisi wälja näeb?

Dagmar. Mis? Kas need on püksitraksid?

Peeter. Punasest siidist, wäikeste kollaste lilledega...

Oled sa kunagi midagi ilusamat näinud? Siia ostsin ma nad ja tahan neid nüüd igale inhele näidata.

Dagmar. Sa ei wõi oneti kedagi särginael wastu wõtta.

Peeter. Ilus, laseme siis see toredus jälle ära kaduda. (Paneb vestinööbid kinni).

Dagmar. Kuu palju nad õieti määsavad, kui küvida tahib?

Peeter. Kuus ja pool krooni, mu armas - see oli päälgi veel väljamüügi hind!

Dagmar. Kas sa hull oled? Sa oleksid sellesama raha eest tosinat manshettid saada võinud!

Peeter. Muidugi, aga manshettid ei tee mulle juba kord nii palju lõbu. Vaata, manshettid, see on seltsama, kui sa hommiku üles tõused, pesed, riidesse paned, nähn korda sööd ja jälle voodisse heidad...

Sa ei või omale ette kujutada, kui igaw see on.

Püksitrassid aga - need on mnenägi.

Dagmar. Sellist peab nüüd keegi arv saama!

Peeter (peaga). Ma ei saa seda paremini seletada.

(Tõmbab käega läbi juukse ja vaatab enese ette).

Dagmar (vaatab lühikesest aega vaenuliselt talle otsa).

Jumal, Peeter, sin hing on päris must iseenest haisolemisest.

Peeter (vaatab üles, naeratab). Must = Peeter?

Dagmar. Ma olen sulle seda juba ennem ütelnud.

Aga ta tuleb mulle tahtmata iga päew ja iga tund keele pääle.

Peeter. Ma kuulen meelitusi häämelega, iseäranis kui nad sinu poolt tulewad. Aga mispärast...

Dagmar. Ja, nii näitusees, sinu tüks. Ma olen kindel, et sa sellest põrmugi mälja ei tee, kui tema ta sulle tagasi saadab. Sa vaatad selle pääle koguni kui auru pääle.

Peeter. Ja - he - he - seda küll. Nature kallis auru, sest ta maksab mul paljude tundide tööd.

Aga siiski auru - sest sel masinal ei ole muudugi luulest aimugi.

Dagmar. Aga, kui nüüd publikum...

Peeter. Publikum - ha! Publikum on nagu orangutanji taguots!

Dagmar. Pfi, Peeter!

Peeter. Ja, sinule näis ta eestpoolt enam meeldivat.

Dagmar (tõuseb äkitselt püüsti)

Peeter. Tasa, tasa, mu kallim, sa tead ju, et ma sind armastan.

Dagmar. Ma tahan järele armastuse eest!

Peeter. Wõta hääks.

Dagmar (kõnnib edasi-tagasi, kibedalt). Sa ei hooli minust mitte kõige vähematgi! Sa hoolid ainult siis minust, kui sul mind tarvis on: Kõik meie waherword on ainult kehalis.

Peeter (siirutab naerdes käed tema poole). Ja aga, minu armas väisele naegis naesuvõene - kehalis, he? Kui sinul tarvis on? . . . .

Dagmar. Sellepärast elame meie ka nii kõlblusevastaselt koos!

Peeter. Meie elame kõlblusevastaselt? Ma leiän, et meie nii kõlblist elu elame, naegu siin kehalikus maailmas üks luuletaja oma naesega üldise elada wõib.

Dagmar. See wõib ju olla, aga sa elad enamiste ihes teises maailmas.

Peeter. Waimuilmas, mis?

Dagmar. Ja hinge ja luule ilmas, wõi midagi sellesarnast.

Peeter. Ennist olin ma aga umeti liiga kehalis!

Dagmar. Seda oled sa ka - minu wastu.

Peeter (kõuseb üles). Ja neid wõib asja ei saa sa

kuidagi ihte riimida, eks?

Dagmar. Ei, ma leiän, et meie elu nõblusevas-
tane on. Seda olen ma juba ammu leidnud.

Ei, lase mind! ... Ja ma leiän seda iga päevaga
ikka rohkem... Lase mind lahti! - Sa näed veel
kord ära, et mul viigus on...

Peeter (hviab teda rinni). Aga armsam, kas sa
siis aru ei saa, et sa kõikide minu salvide, ...
kõikide minu raskemelsete salvide ennaks
olnud? Nad on meie naisestust lapseid.

Dagmar (tahab lahti rabelda). Lase mind!

Peeter (hviab teda rinni). Usud sa... usud sa, et ma
jälle ja üle riimida oleksin võinud, kui sa
mulle nende sõnade iseäranist sügavat tähen-
dust ei oleks õpetanud? (Tahab teda suudelda).

Dagmar (kaitseb ennast). Ma olen kindel, et sa ka
siis riimisi teed, kui sa... Na ja...

Peeter (laseb teda lahti, vaatab maha). Ma olen
seda mõnikord teinud.

Dagmar (lähleb tema juurest eemale). Kas ma ei
ütelnud! See on omati liig!

Peeter. Mis selle juures siis on?

Dagmar. Sa haavad mind kui naist!

Peeter. Herra! Kui sa veel oled mõelnud. Sa haavad mind kui rüütelvaima!

Dagmar. Ja siis pilkad sa mind veel pääle selle!

Sa peaksid parem oma silmad lakki heidma,

Peeter! Tervelt kaks aastat oled sa minuga juba niiviisi ümberkäinud... Arvad sa, et

ma ka kunagi tean, kus sa oieti oled? Kord

oled sa üleval, kord oled sa all, kord oled

sa siin, kord seal — ja kui ma sulle mitte

järele ei saa, siis oled sa minu vastas häbe-

mata. Aga ma ei saa sulle järele ja ma ei

tahagi seda ka. Ma olen nii nagu ma olen ja

ma ei saa ennast mitte teiseks teha...

Mis sa seal istud ja pääd raputad?

Peeter (kes laua juures on istunud). Ma mõtlen

kõige selle taltsutamata kire pääle, mida sa

näitelaval kujutad.

Dagmar. Näitelaval! ... Ma mängin, nagu mu

(Astub tema juurde). Sa ei ole aga minu võimisele mitte kõigevähema huvi ega arusaamisega vastutunud, sest muidu teaksid sa, et ma ikka - ja, ikka ühe nõrgema ülesande teenistuses olen töötanud... Ma ei ole peester, võib olla aga et ma siiski mitte vähe kõlblusetöstmises meie linnas kaasa ei ole aidanud.

Peeter (tõusub päris tema ees üles) Kas sa sellepärast ühest mööbliriidega kauplijast suurkaupmehest unistad?

Dagmar (pöörab vähe tagasi). Mis see peab tähendama?

Peeter (tema järel). Armastad sa sellepärast Sophus Meyeriit?

Dagmar. Aga Peeter!

Peeter. Ma küsin ainult. (Lähleb tema juurest eemale).

Dagmar (jääb seisma ja vaatab talle järelle). Selle päale ei vastagi ma....

Peeter (käib kord üle toa, jääb siis tema ette seisma).

Kui ma ainult teaksin, mis sa temast tahad?

Dagmar. Temast tahan?... Jumal... ta on teatri kaubamüütsija ja mõnikord küsitakse minu kaest

hükkide näitelavale seadmise kohta nõnu; siis
siis harutame seda üheskoos muidugi.

Peeter. Näitelavale seadmist?

Dagmar. Sa tead seda väga hästi... Wahel on
teistest asjadest — seda anna häämelega järele.

Tal on asjadest pea samasugused maated,
nagu mulgi.

Peeter. Missugustest asjadest?

Dagmar. Ah Jumal — nõu — elust.

Peeter. Aidagi vähemad ei või see küll olla.

Dagmar. — Sõhedalt — meie sünnime kokku.

Peeter. Teie sünnite kokku?

Dagmar. Jah, meie sünnime kokku.

Peeter (ümmiseb). Nad sünnivad kokku... (tõmbab
käega läbi juurste, astub tema juurist eemale ja
wahib enese ette.)

Dagmar (istudes). Ta on tõsine inimene, kõlblise
iseloomuga, mõiksin ma ütelda. Ta on aumarak-
lis minu wastu ja saab minust aru. Ja ta saab
minust aru. Ja ta ei ole mitte õnnelik, Peeter.

Peeter (nagu nõrgameelselt). Kas Meyer ei ole õnnelik?

Dagmar. Ta on üksildane mees. Ilma perekonnata,

ilma sõpradeta, kehvade inimeste laps. Ta ifa oli kingategija. Ta on ise omal jõunal edasi saanud.

Peeter [pöörab ennast ümber, põlglikult]. Ja, kingadest kuni tooliilivisedeni on ikkagi paar tulli ülespoole.

Dagmar. See on rumal sinust, Peeter, sarnasti arjade üle nalja heita! Ja ma tahan sulle ühte ütelda: Kuni misgi mulle põhjust on andnud Meyeri vastu sõbraliku olla, siis on see just see kitsarinnaline üleolek olnud, millega sina ja sinu sarnased inimeste päale, nagu Meyer, ülevalt alla vaatavad! Ta ei või mitte küünrapisikesid lüületusi kirjutada, selle eest võib ta aga seda rohkem küünraid niie minna. Nihku küünart värssisi sa aastas kirjutad, kui küsida võib?

Peeter Ma ei ole neid mitte lugenud.

Dagmar. Noh, kui sa väieni lugeda võid, siis oleks sa selle arwe küll nähte saanud.

Peeter [jääl tema ette seisma, vaatab teda, tasa].

See rõhustad siis Meyeriiga, mustlase laps?

Dagmar. Ta sünnib minuiga kokku. Ma pean

teda omabamasest.

Peeter (astub tema juurest eemale). Ma soovin ainult
rihte....

Dagmar. Ja see on?

Peeter (kuu ta edasi-tagasi käit ja ägedaid liigutusi
teles inimest). See on hullus, aga ma soovin ama-
le... See on suurtegev. (Pöörab tema poole). Ma soovin,
et mu naine Meyer oleks! Sa näed nüüd, kui pa-
lawalt ma siid armastan! (Läheb tema juurde,
jääb seisma) Ma sooviks, et ma Meyer oleksin.
Ma sooviks, et ma Meyer oleksin.

Dagmar. Sul ei ole seda tarvis, Peeter, - seda ei saa
siniust ka kinnagi.

Peeter. Ka ei usu?

Dagmar. Jemmasgi! Aga seda ei ole ka tarvis, mu
sõber.

Peeter. Mis ma siis tegema pean?

Dagmar (vaatleb teda). Pääsajalikult sinu välimus.
Kui sa vähe rõõnem oleksid, meeldiks sa mulle
parem. Hakka taimetoitlaseks, mu armast. Sa
näöksid mind ka peenema iluastumise ja rõh-
kem valitud kõnega müüa. Võta unale Meyer

eeskujus - esialgu.

Peeter. On Meyer kaimetaitlane?

Dagmar. Seda ei tea ma tõesti mitte. Tema
paksus ei eksita aga mind mitte.

Peeter (karijude). Kunnus?

Dagmar. Ah Jumal, mis sa mõtled?

Peeter (mõingab). Kunnas ei eksita tema paksus
sind mitte, pagana pihta?

Dagmar (paneb käed näo ette). Peeter, sa oled
armukade.

Peeter Kullupüüra, Dagmar! Ma olen kullupüüra
armukade, et sa seda teaksid!

Dagmar. Meyeri ja minu vahel ei ole midagi
olnud, Peeter. Nii ~~te~~esti, Nii. Jumal glab!

Peeter (langab tema ette põlvili). Aga kui ta mitte
ei ela?

Dagmar. Ma olaksin sulle seda rohe pihtinud,
seda tead sa isegi! Ma olen armus naene!

Peeter (põlvili). See tees mulle sügavat valu,
mu armsam! Kui sa mind Meyeriga petad,
teed sa mulle suurt, suurt südamevalu! Ma
tahan sinu meelkääres kõige taha, mis ja minu

käest iganes nõuad. Ma katsum kõhnaks saada.
Ma tahan küpsetatud nõgesid jüra ja kõike,
mida tainetoiduks nimetatakse, kui ja seda soov-
vid. Ma tahan unale uued manshettid osta
ja sulle kõige auupaklikumaid asju ütelda.
Ainult ära peta mind.

Dagmar (on talle kergelt põse pääle patsutanud ja
annab talle nüüd ühe ninanipsu). Sa paned
rõhku Meyeri pääle?

Peeter. Ja, ma panen rõhku Meyeri pääle - sest
mõte tema pääle on mulle wäljakannatamata.
Peta mind kellegi sa tahad, oleksin ma peasegu
ütelnud - ma mõtlen teatri juures! Peta mind
etteitlejaga!

Dagmar. Ma peaksin etteitlejaga sind petma?

Peeter. Ja, ennem kui Meyeriga! Meyer on publi-
kum! Ära peta mind publikumiga.

(Kõlistatakse.)

Peeter (kõuseb segaselt niles). Mis see on?... Keel
on?... On see kinni?

Dagmar (tasa) Ma usun, see on Meyer.

(Sõhikene wahaeeg, kuma mõlemad taqumise w.)

poole vastavad. Koputatakse.)

Peeter. Sisse!

(Meyer astub sisse.)

2. etendus.

Peeter. Dagmar. Meyer.

[Sophus Meyer on suur, laiade õlgadega mees, umbes nelikümne aastat vana, suur, rarraline aaga ilma ühegi ilmuta nägu, vähe punnis silmad, musta noka hakemega, mille eest hästi huult kantud. Tema näsilme on rahulik ja vähe kutsane. Ta on pikas kunes, paremas näes rinnas ja torukõbar ja paremas näes kiri.]

Dagmar (lööb käed kokku). Meyer kirjaga!

Peeter. Kiri Meyeriga, kui lubad!

Meyer (haavatult). Tere hommikust. Ja, ma olen tõesti selle - selle kirjatoos kirjastist leidnud, - see on, ta oli poolsti kirjastist wäljas. Ja kuna ma külasraimse tihha tahtsin, et hiljuti armsasti mõõdasaadetud õhtu eest tänada, siis wätsin ma selle kaasa. Aga ma...

Peeter. Andke ta siia! (Wõtab kirja).

Meyer. Aga ma ei wõdanud mitte, et teie meel sine.

lauas istute. Kell on kaks.

Peeter (kes kirja on vaadanud). Härra Peeter Krimbar'ile, kirjjanik... Ja, see ma olen - selle vastu ei vii keegi vaidelda, see on tõesti tõsi.

(Waatab ümberisüü teist poolt). Thalia teatrilt, sinise petsatiga. Kas teeme ta lahti?

Dagmar (wõtab tema näest kirja ära). Sa's mina. (teeb ta lahti).

Peeter (langeb põlvili ja paneb näed kokku).

Dagmar (loeb). „Annan seega teile aumpäädlikult teada, et teie ühewaatusline koolmängu wärsides „Simson ja Delila“ etendamisest vastu on wõetud.

Wäitelaewa juhatuse nimel kõige alandlikumalt - Dücker, näitejuht.“... Mis sa ütled nüüd, Peeter?

Peeter (hõuseb üles, pühib tolmu põlwele päält).

Ja on vastu wõetud, mis?... Ja on vastu wõetud?

Meyer. Soowin õnne.

Dagmar. Ja mina alles! Soowin õnne, armas Peeter.

Soowin õnne, mu sõber! Mis sa ütled selle kohta?

Tükk on vastu wõetud. (Annab kirja tema kätte).

Peeter (tõmbab näega läbi juuaste). Kui ta siis wiimati sönniks ei ole!

Dagmar. Aga ei - ei - just vasturõksa, mu poiss.
Wasturõtmine tähendab ju just vasturõksa, et
tõikil tõsine luuleline väärtus on... Kas ma
Delila osa omale saan?

Peeter. Delila? ... Muidugi saad sa Delila.

Dagmar. Täna. Ja, see on häa, kui juba algusest
saadise asi kindel on. Ah, Meyer, see on suure-
päraline oja!

Peeter. Sa ei ole teda ju sugugi lugenud.

Dagmar. Ei... Ja, see tähendab... Ma mõtlesin
ainult, kui sina ta kirjutanud oled, peab ta ju
nõiduslik olema! (Edwistades). Minu luuletaja!

Peeter. Minu muusa...

Meyer (hõhatab ja tahab minna).

Dagmar. Inimel, teie ei taha ühti ära minna?

Meyer. Ja, wabandagu aga, see siin ei ole mitte
publicummi jaoks.

Dagmar. Aga muidugi... Olge ihusasti mõistlik
ja jääge. Kas Meyer mitte siia jääma ei pea.

Peeter?

Peeter. Meyer peab tingimata jääma.

Dagmar. Teie olete ümber meile selle rõõmsõnni-
toonud.

Meyer. Wabandage, aga ma ei ole mitte jänku-
tuis. Meil on paequ aprill.

Peeter. Meyeril on halb tuis.

Dagmar (Meyerile). Teie rübar, armis sõber?

Tänav! - - Ja teie kindad? So! . . . Teie joate
tassi kohvi meiega ühes? Ka tänav. - So, ma
lasen nüüd eini ära viia (Uuse pääl pahemal pool.)
Saage seni ilusti läbi, kuni ma tagasi tulen. (Ära)

3. etendus.

Peeter. Usute teie, et meie hästi läbisaame? Mis,
Meyer?

Meyer (tõuseb tusaselt üles). Wabandage, aga ma
pean paluma, et teie mind mitte lihtsalt Mey-
eriks ei nimeta!

Peeter. Sophus! Pean ma teid parem Sophuseks ni-
metama?

Meyer (äritatult). Minu nimi on sinu nime mees
Meyer.

Peeter. Hä! Tema on sinu nime mees ristitud!
Ja, seda võib tal kahe näst näha!

Meyer (ühiselt). Wabandage, aga ma pean paluma.
Wabandage, ma pean paluma!

Peeter. Mu Jumal, härra suursaupmees, - kui ma nüüd vähe hääs tujus olen... Teie ei ole onuti minu pääle pahane, mis? (Klopib talle üle pääle)

Meyer (raputab ta enesest ära). Ma ei saawi mitte teie sõpruse awaldusi.

Peeter. Kuu teie minu naise ümber libitsete, wõin ma onnata onuti sedasama teie juures lubada.

Meyer (waatab talle otsa). Mis teie ütlete?

Peeter. Teie libitsete minu naise ümber.

Meyer. Wabandage... Mis see tähendama peab?

Peeter. Wabandage, teie libitsete minu naise ümber.

Meyer. Ei tule mulle meelelegi.

Peeter. Saare aga lahti, suursaupmehe härra!

Meyer. Palun teid vähe selgemini rääkida.

(Wäikene rõpamas teenija tüdruk tuleb pahemalt poolt ja kannab lauda kraamimaa, kuna ta alutasa Peetri märkuste üle naeda kihistab).

Peeter. Kõiks trumbid on teie pool. Teie olite kaimeluitlane, mina süön beefsteaki, nii kilti kui soan. Teie on paras nimmargus, nii et naisesi

stapanawatel silmapilkudel ära ei tõuka, — mina lähem iga päevaga paksemaks. Teie olete alati nagu mõne pääkoosoleku jaoks riides — mina panen ennast aga ainult oma vähenõudva muu jaoks riidesse. Teie olete kõlblane etniker, mina olen tsümniker. Teie olete kaupmees, mina lülitaja. Pagan mõtku, arvate teie, et üas mustlase laps süüal kasa järel mõtleb?

Meyer (wahib talle sõnalausemata stfa.)

Peeter (ümber edasi-tagasi sammudes). Aga süügi... süügi... (jäab tema ette seisma).

Meyer. Teie arvate?

Peeter. Näitke mulle oma püksitrassisi?

Meyer. Minu püksitrassisi?

Peeter. Näitke mulle oma püksitrassisi (Tüdruks naerab waljusti).

Meyer. Teie olete mist hull, wabandage.

Peeter. See on mu wiimane palwe teile: näitke mulle oma püksitrassisi!

Meyer (tõuseb üles, kibedalt). Mul ei ole püksitrassisi, kont mõtku, ma kannan wööd!

Peeter (mõtab waljusti naerdes tüdruken näest ninni)

ja näitab Meyeri pääle). Ta kannab wööd. Kuulsite, Laura, ta kannab wööd! Jumal, selle pääle oleas ma noko mõtlema pidanud!

(Laseb kindruse lahti ja naerab täiest rõrist).

Kindrus (naerab pelglikult, wõtab kandiksu nõu-
dega ja rutab wälja).

Peter (Meyeri ees). Ettekujutused - ja unistused - ja iludusenõuded ja õnneljad... See rõis on talle tühi püru, mis ta ainult oma püüsa ära ei kaota!... (Läheb tema juurest eemale, poollehti iseenisele). Ta tema peab mind õnnelikus teha mõima?... Wõib olla aga just!...

(Uks pahemalpool awatakse). Säält tuleb õnn kohwiga.

Dagmar (tuleb kandikuga, kohwitassidega j. n. e.

Ta paneb tassid laua pääle ja waatab ühe otsast teise otsa). Au Jumal, mis siin lahti on, arm-
sad sõbrad? Teie olete oneti tülitsemud?

Peter (astub tema kõrvale, tasa). Dagmar, ma olen kaotanud. Kuidas mõiksin ma ^{ra} sinu vastu panna, kes mitte unustada ei mõista? Ta on ära mõitmata. Ta ei kannu püüsitrasseisi!

Dagmar. Ta ei kannu piirksitruksisi?

Peeter (vaatab talle otsa). See ei ole sulle küll
uudis? (Ruttu pahemale poole ära).

4. etendus.

Dagmar. Meyer.

(Mõlemad vaatavad talle järele.)

Dagmar. Aga Peeter... Ma olen keeletu! Kas teie
kui olete, Meyer?

Meyer (kibedalt edasi-tagasi kõndides. Jääb seisma).

Usute teie, et ta mind haavanud on?

Dagmar. Mis teie ise arvate?

Meyer. Ma mõtlen oma põhjusemõtete peäle. On ta
mü põhjusemõtteid haavanud?

Dagmar. Ei, seda ei tee Peeter mitte. Peeter on kui
inimese väljuskannatanata. Tema lubiseb liiga
palju, ta segab ennast ninatargalt kõnisevaste
asjade senka, mis talle põnnugi kurda ei lähe.
Ja täna on ta päris pääst luge... Selle juures on
täna tema tükk süüdi, nagu teie ju ise arvata
võite. Aga teie põhjusemõtete külge ei julge ta rääk
panna. Väin ma teile tass kohvi panema.

Meyer (istub, võtab kohvitassi vastu). Täna...

(Isob). See on küll kohutsemiseväär, aga muld ei ole ialgi siin majas hõia olla. Ja mis pärast? Minu põhjusemõtete pärast.

Dagmar (võtab tema tassi). Tõhin ma veel?

Meyer. Ei, tänan. Ma olen tõsine inimene. Ma olen ise omal jõul edasi saanud...

Dagmar. Ja, jah, Meyer, seda olete mulle juttustanud.

Meyer. Ma rõnan, et minust lugu peetakse.

Dagmar. Kas mina ei pea teist lugu, Meyer?

Meyer. Ja teie.

Dagmar. Peetri pääle ei või teie mitte tõsiselt waadata.

Meyer (hõõsel ägedalt üles). Ta on tunletallaja! Teie mees on tunletallaja! Tunletallaja on ta!

Dagmar. Ja, see on õige.

Meyer. Ma ei taha tema pääle tõsiselt waadata.

(Isob). Väin ma veel tassi kohvi saada?

Dagmar. Alles praegu ei soovinud teie enam.

Meyer. Ma olen selle ära unetanud.

Dagmar. (vabalt talle kohvi, naeratades). Teil on mütted laial, nagu tunletajal.

Meyer. Jätke mind sellega, mabandage. Täna. Jätke mind!

Dagmar. No, no, mu sõber - see ei ole ju hal-
vasti mõeldud.

Meyer (tõuseb üles, äritatult). Teie oma luuletaja!
Teie ei ju muud midagi pääs, kui luuletaja!

Dagmar. Aga Meyer, ma ütlesin ainult...

Meyer. Midagi halvemat ei oleks teie üleüldse ütelda mõinud!

Dagmar. Jumal, aga Meyer....

Meyer (edasi-tagasi kõndides). Luuletaja? Mis on -
luuletaja? Jahupää on ta!

Dagmar. Kas Peeter jahupää on, Meyer?

Meyer. Ja, seda ma ütlen.

Dagmar. Väib olla on teie sõigus, aga... (lõhe-
kema juurde, naeratab tagasihoidlikult, vähe ed-
wistades). Kas teie ei ole praegu vähe armukade
mu sõber, - üsna veidike?

Meyer (karidalt). Asi ei puutu siin mitte minu
isiklisesse tundmusesse, armuline prona, - asi
puutub sellesse, missugust seisukohta sarnaste

"Ärrad vastu üleüldse mõta tuleb. (Edasi-tagasi).

Ja vastan nende pääle kui õhupallide pääle.

Ja õhupallisi, muud midagi.

Agmar. See oli waimurikkalt öeldud, Meyer.

Meyer. Ühe krooni eest saab särast kraami erwe peotäis osta ja neid õhku lahti lasta, siis lene nendest lahti, - ja siis on soldatitel ja wägitehnikutel ja rimulastel, kes sedasorti õhku armastavad, ka miagi mahtida!

Agmar. Ja, Meyer, sarnase maitsse üli peab otse meistama.

Meyer. Ja, nõnda peaks see olema. Aga Jumal wiidku! Just kuulitajad on need, kes igal pool unustamist leiavad. Kui ajalehe kätte mõtad, mille ääle langeb kobe pilk? Et kirjanik Hansen kirjutanud on, et kirjanik Jensen oma hõbepulma rihitseb!

Agmar. Seda ei ole ma veel kunagi lugenud, Meyer.

Meyer. Kõi et ta jälle mingi pärast maailma otja n reisinud.

Agmar. Ja, seda tuleb ette.

Meyer. Kui aga harilik suurelik midagi ajalehtu

tahab panna, siis teidase kehe, palun, mu härra, petitrea eest 25 krooni - teeb 15 krooni, kui sa una äri kinnitult lehis tahad näha! Kas on sel mõtet, kui ma küsida tahan?

Dagmar. Ei, Meyer, aga...

Meyer. Mis aga? - Wabandage.

Dagmar. Võtan näituseks Petri. Temast võib ütelda, mis tahetase, aga tema on süügi täna ühe tüki 500 krooni eest ära müünud.

Meyer. So? Ja, minnypärast võib ta 25 tüki 1000 krooni tükk aastas ära müüa, - ja see on isegi see kõige vähem, kui ta una perekonda korralikult toita tahab.

Dagmar. Ah Meyer, teil ei ole aimugi! Kui mind ei oleks....

Meyer. Aga see ei puutu ka asjasse, ma õmblen näituseks kellegi naisterahvale kleidi - ütleme ühe loreda jalutusekleidi kõige uuema moe järel - miltidega ja pitsidega - kõige, nagu karvilis. Aga mis sünnib? Ma lõiksin ühe käikse aga valesti. Ja seal see rüpatuse vingi! Ma olen seda naisterahvast haaranud - ta ütleb,

et ma halb nättsepp olen ja ma pean seda rah-
likult kõrva taha pistma. Sääb tuleb aga nii-
sugune luuletaja, määrile ühe tüki kokku, mis
ihtelegi inimesele ei kõlba, ei ei meeste- ega naaste-
rahvatele, ja mille üle ennast pablsurnuks vi-
hastada võib, kui sa seda näitelaval näed! Aga
Jumal hoidus, tema kuulsus jääb puutumataks.
Ajalehed kirjutavad meerpikarusid artiklisi
selle wändja üle ja toovad tema enese näopildi
ühes eluloo ja kõigega! On see õigus, kui ma
küsid teie? On see nii korras ja õige?

Dagmar. Kui ilusasti see teile sünnib, Meyer,
kui teie nii wõitluse tubinasse sattute! Kui teid
nii näed ja kõnelemast kuuled, siis peab, siis
peab teile õiguse andma!

Meyer. Muidu wast mitte?

Dagmar (lööb silmad maha). Oneti - aga kir-
janiku amet....

Meyer. Mida siis! Teie leiate siis ka, et kirjanik
olla midagi paremat, midagi peenemat on, mis?

Dagmar. Ei, ei, sugugi mitte, just wastu oksa!
Selle läbi pääseb ainult rohkem inimeste suhu.

Meyer. Säh sulle müüd!

Dagmar (Ahnab). Aga see ei tee kedagi õnnelikumaks. waene sõber, seda müüte mind uskuda.

Meyer. Sellest ei ole ju ka juttugi! Asi iseenesest ei taha mulle pähe mahtuda. Siin seisab ma üna nõela, käände ja möödurikmaga ja sääl istub teine üna sullega ... kõlemad näeme meil waewa ... hispäranast, saadana päralt, tema edawamat reklamit saab teha kui mina?

Dagmar. Tuline, tuline, nagu mõni noormees, Meyer!

Meyer. Sulge! Ma näin ka sulge medada! Aga Jumal hoidku! Minu juures ei tule sest muud midagi wälja, kui aastane läbimüük 350,000 krooni! Mis on aga see sellega wõrreldes, kui religil luuleandi täis on ja süda ja pada ja sära ja plära riimi seada müüb!

Dagmar. Kui teie teadsite, Meyer, kui palju üigust ma teile annan.

Meyer (rahulikunnalt, äärmisedes). Kas see ka tüesti nõnda on? (Istub ja hingab sügawalt. Dagmar jääb tema ette seisma ja waatab armastusrikkalt

tallutsa).

Dagmar (napsutab pääd ja naeratab). Haruldane, suur, nihane mees, - laps, seda teie olete...

Kas teie seda kunagi ei ole mänganud?

Meyer. Et meie kokku sünnime, ja!

Meyer (silitab oma nurrusid). Ometegi - see tähendab... Mõnikord olen ma küll midagi sellest sarnast mänganud, - aga kust ma siis seda teadma pidin? Teie olete luuletajaga abielus, mängite ju teatris näitemängu - hm, kui ma sellele päale mõtlein, võiksin ma rahast välja pürgeda.

(Tahab sületõusta.)

Dagmar (rahustab teda). No, no, mu sõber, no, no, no!

Meyer (istub põnnisedes).

Dagmar (silitab ta juukseid). So, mu väene sõber, kas olete nüüd vähe rahulikumaks jäänud? Ja?

(Wäheag. Ta silitab teda. Meyer põnniseb kassa häämeele pärast. Dagmar pilgutab ägedalt silmi, pühkib käega ühe pisara ära ja ohkab sügaselt.)

Meyer (hõnset üles). Mis siis lahti on?

Dagmar. Ei midagi, mu sõber. Mitte midagi. Ma sain ainult vähe liigutatud.

Meyer. Misspärast?

Dagmar. Siigutatud teie üle ja võib olla ka vähe iseenese üle.

Meyer. Misspärast?

Dagmar. Sautus on meie vastu, Meyer. Meie seisame mõlemad teineteisel pool suurt, laia ja sügavat jõge ja vaatame üksteise poole.

Meyer. Mis jõgi see on?

Dagmar (suure kindlusega). Meie kokkus! (Sätub tema juurest eemale).

Meyer. Tja - a - - (Tema silitab oma nõrkusid ja vastab oma ette maha. Dagmar kõnnib nähtavasti väga äritatult edasi-tagasi ja jääb seljaga Meyeri poole seisma).

Dagmar. Pean ma teile oma nõrkust avaldama, Meyer - oma salajamist, salajamist nõrkust?

Meyer. Ja?

Dagmar (laseb pära alla vajuda). Kuidas... kuidas pean seda nüüd ütleva?... Kaja - minu nõrkus on, et ma naene olen.

Meyer. Koh - ja?

Dagmar (püüab tema poole). Jah, mu sõber, ma

$b < c.$

- ^ -

teeb naerulise näo ja viskab ragedasti pöö-
tagasi, rünnu D. talle otsa maatab).

Dagmar. Misteie sellega mõlletu, armas süber?

Meyer (viskab pöö tagasi, tasa). Hüpane üle...

Dagmar. Üle... üle jõe?

Meyer (nagu enne). Ja... mispärast mitte...

Dagmar (lähel tema juurde, waatab talle sügavalt silmi, rilitab aeglaselt tema päske). Teie olete suur, suur laps... Nii algupäraline, nii lapselik unas rääkimise viisis ja mõtteärgus, — lapselik, lihtne ja otsesõhene nagu laps.

Meyer (nõhatab). Vabandage, kas ma rohkem ei ole?

Dagmar. Siisgi, Jumal tänatud! Oo, kui truu ja kannalik teie wälja näite, kui teie saäl nii istute, nii wäljuskindlalt. (Lähel wähe temast eemale). Ah ja, kui nii lähene, nagu minema pears... Aga see on õige, Meyer, minil on mees ja laps... Laps mees on see, mida ma inka olen otsinud... (Äkitselt ägedalt)... aga mitte leidnud ei ole... mitte leidnud... mitte leidnud...

(Ärewalt sosistades) kuni see liiga hilja oli!...

Meyer (tõuseb üles ja lähel raskest sammul, püüab

nässa kenna juurde. Karedalt). Ei ole liiga hilja.

Dagmar (paneb sõrme talle suu pääle). St!

Meyer (paneb julgesti näe ta rinnale ja tõmbab ta oma

Meyer. Na - muidugi.

Dagmar (astub tema juurest tagasi, paneb käe silmade ette. Sosistab). Waene Peeter...

Meyer. Ja on ise süüdi. See on ta oma süüd, kui ta teid kiru pidada ei saa!

Dagmar (võtab käe silmade eest). Ja, see on õige... see on õige...

Meyer. Tema oma tuuletallamisega! Kellel naene on, peab teda kinni hoidma!

Dagmar. Ja, see on õige... Teil on õigus - ka ei ole seda kunagi nii selgelt tundnud, kui praegu.

Meyer (silitab teda kergelt). Na, sünnime meie nüüd kokku, mis? Wõi migitsume omas määses kolus unker ja otsime veel rohkem taksistusi? Olene meie nüüd üksteist leidnud, mis?

Dagmar (langeb talle kaela). Ja, seda meie olime! Ka ei karda nüüd enam! Teil olete mees! Wimmaks - wimmaks uneti üks mees!... Kus meie kokku saame?

Meyer. Minu juures. Sääb on ruumi küll ja keegi ei sega meid. Ka tahan teile sääl juba mõnuseks teha. Ma olen päris uued mööblid ostnud.

Dagmar. Kunas?

Meyer. Detsembri - kuul.

Dagmar. Ei, ma arvan, kunas ma tulla tohin?

Meyer. Ah so.... Ja, kunas teie tahate....

Dagmar. Täna õhtu? Mul ei ole tarvis män-
gida?

Meyer (silitab oma nurmsi). Tja. Arvate teie
suis, et teie kodust ära võite minna?

Dagmar. Ma võin, mis ma tahan. Kell seitse?

Meyer. Ilus. Ma hoolitsen õhtusöögist eest.

Dagmar. Täna!... (Astub mõne sammuna tema
juurest eemale). Nüüd hakkab siis see muu-

inasjutt päälle... see tõsine suur muinasjutt
minu enese jaoks... Mitte ainult teistele, kes
päältvaatajate ruumis istuvad ja kellele ma
midagi ette mängin. Väid minu enese jaoks.

(Jääd seisma ja haarab oma pääst sinni).

Mul on nii isäraline tundmus - päris segi. Mul
on nagu oleksid mul tiivad...

Meyer (kõhatab). Mis tahate teie õhtusöögias-
saada? Lamba kotletti spargelitega?

Dagmar (vaatab talle naeratades etsa). Ja, teiega

kuus! (Austub tema juurde. Teie, kes teie kunagi
luulest ei räägi ... Ja sellepärast olete teie
kehastatud luule! ...)

Meyer. Kano - mina?

Dagmar. Ja, teie ... Sest et ma teid armastan.
(Pigistab end tema vastu).

Meyer (lustilikult). Mingeipärast! Mina ...

Dagmar (jäab kuulatama). Sst! ... Ma arvan,
ma kuulen Peetri häält ... Ta kutsub mind ...
Mis siis lahti on! Minge sinna poole!

Meyer (läheb ruttu paremale poole).

(üks läheb lahti ja Peeter tuleb sisse. Ta on ärite-
tud ja heial ühte hufti näes. Ta läheb otseselt
Dagmari juurde ilma Meyerit tähelepanemata).

5. etendus.

Dagmar. Meyer. Peeter.

Peeter Tuhad ja tuline, Dagmar! Tuhad ja tuline!

Dagmar (tasa, kartlikult). Mis siis lahti on, Peeter!

Peeter (lööb hufti päale, ärevusest rõõmudes).

Mis - missugune jõud! Missugune lend! Ja
mee ... meeletus! Täevas ja põrgu, - ma lamasin
süüal see ja lugesin küni läbi ... Ma olen

täielikult nagu pää pääle kukkunud! Seda ni-
metan ma lundeks!

Dagmar. Missugune tükk, Peeter?

Peeter. Muidugi minu, kelle vana siis muide?

Simson ja Delila... Mul oli ta täielikult pääst
välja aurunud... (Käib Meyeri). Mis - Teie
olite veel siin?

Meyer (kõhatab). Wabandage...

Peeter. Palun, palun. (Dagmarile). Sest on juba na-
pea aasta mööda, kui ma teda viimati lugesin!
Ma ei ole, Jumal teab, ise seda uskunud, et ta nii
hääd on. Missugused kujud! Missugused märsid!
Pagan mõtku! Kui see tükk mitte terve teatri
kõikuna ei pane, siis ei vii ma jalgagi enam
sele kasti pääle!

(Tema pilk langeb Meyeri pääle, ta jääb tema ette
äkitselt seisma, lööb kaed kokku ja hakkab laagi-
nal naerma).

Meyer (imestanult). Wabandage, aga...

Peeter (täiesti kõrist naendes). Teie tulite ka selle tüki
ette, Meyer! Teie tulite ka süäl ette!

Meyer. Kuidas teie arvate?

Peeter. Ma olen teid aimanud, enne kui ma teid tundsin! Ma olin teid ette näinud - ha, ha, ha, ha!
Meyer (täis põlgtust, õhetava näoga). Teie heidate minu üle nalja?

Peeter. Ma olen nii waba! Teie olete wulistite päälis!

Meyer (walmis wiha pärast lõhsuma). Wabandage, ma....

Peeter. Teie wabandate ennast alatasa, aga mis see aitab? Siin olen ma teid igaweseks kinni waelutanud (lööb hõsti pääle), ja siia teie peate kunni maailma otsani! See wiigus on nimelt kuuksel oma waenlaste wastu! Ja teie olete minu fündinud waenlane! Mina olen Simson!

Dagmar (naeratab waenulikult). Sina oled Simson, Peeter?

Peeter. Jah, mina seletan sulle... Aga kuulge ameti... (läheb Meyeri juurde, wõtab uuri, waatab uuri ja siis Meyeri otsa).

Meyer (on juba ennast walitsenud, kuna ta Dagmari otsa waatab). Ja, - ma lähen.

Peeter. Jumalale tänu! Wabandage! Ma arvasin. See on teist ilus, et teie terve puole päewa meile olete õhwerdanud, ja kahju on, et teie nüüd wao-

disse peate minema... Sollus - mis ma sääl
 kõis karku ei lobise! Jumalaga, milistlane.
 (Pool naljatades). Kas tahate eesli lõualuud
 maitsta saada?

Meyer [kes mübara ja kindad tõnud on, vaatab
 talle karretanult otsa].

Peeter. Armas Jumal, isegi vastata ei oskate. -
 Täna, ma olen seda juba maitsta saanud, oleksite
 teie nitlenu pidanud, ehk: ma ei maitsegi ju
 midagi muud!

Meyer (numardub kergelt Dagmari poole). Jumalaga,
 proua Delila.

Peeter. Mis ta sääl nitleb?

(Meyer läheb taganusest ära, teda saadab Dagmar).

6. etendus.

Peeter. Dagmar.

Peeter (seisab ja vaatab Meyerile järel). Proua Delila
 nitles ta, mis?

Dagmar (tulib tagasi, vaatleb teda uurivalt). Ja.

Peeter. Võimata, mis teab see lambapävi sellest?

Dagmar. Ja mõtles küll esa, Peeter...

Peeter. On see üks idiot!... See ei võivõmeti sinn

maitse järele olla?

Dagmar. Ei, Peeter, seda tahtsin ma just ütelda. - Meyer on täna väga minu silmis kustunud.

Oli kind aeg kus...

Peeter (näitab kehti pääle). Ta on minul siin.

(Käsa hõõrudes). Ma lasen teda järeleha, kuidas ta näib ja näib, oma punnissilmadega, rippnuga süuga ja kõige murega! Kus ta sulle meeldib? See ei ole omegi võimalik!

Dagmar. Ei, ta ei meeldi mulle mitte, Peeter.

Seda ei usu sa isegi mitte. Äärmiselt räägime enam temast. (Säheb tema juurest eemale, pres- sib oma käed põse vastu).

Peeter. See on sinust ilus.

Dagmar (pöörab tema poole, närviliselt elavalt).

Intusta mulle parem midagi tükist! Kui suur on see osa?

Peeter. Osa? Ja, sa saad ta kumme. Kõlle omegi

siin tagapool kirjas on näitejuht veel midagi juurde lisamist. (Võtub kirja taskust)

Dagmar. On Diener midagi juurde lisamist?

Peeter. Ja, ta kirjutab, et nad tükk aega

näitelavale tahavad saada, sest et hooaeg
 juba lõpule hakkab jõudma. Osasi kirjutatakse
 juba ära...

Dagmar (vaatab kramplikult üle tema ära).

Ja!

Peeter. Kas mõis Drückerit usaldada?

Dagmar. Ja, seda sa võid, Peeter! Tema on
 teatri juures pääsena ütelda.

Peeter. Seda ütled sa ikka. Kas direktor siis ise
 ial enam sääl ei ole?

Dagmar. Ahis ta sääl peaks tegema. Tema on ju
 rikas mees ja pääle selle on tal jooksja pääs.

Peeter. Ja jälge pääle mõjub, et ta putru paneb.

Dagmar (naerab forceritult). See oli tore nali,

Peeter, lihtsalt suurepäraline!

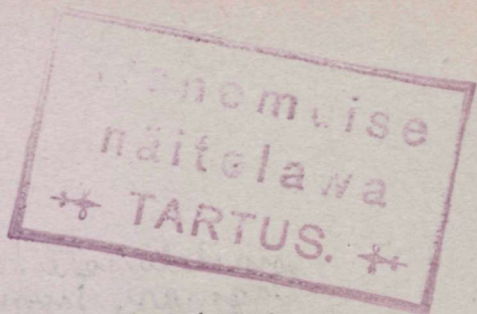
Peeter (vaatab äkitselt tähelepanelikult ta otsa).

Seiad sa? Ma arvan, see oli üige rumal.

Dagmar. Ei, ei, ei, ma tahan seda ka teatris
 juttustada, see saab sääl suurepäralist nalja
 tegema.

Peeter (vaatleb teda). Ma usun peaaegu, sulle
 hakkavad juba minu halvad naljad meeldima.

kuudu sliid sa....

Dagmar (pöörab kannade pääl ringi, patsutab talle kergelt põse pääle). Jumal, sa oled nii tüütu, Peeter!

Peeter (tema ilme muutub, ta näeb korraga kurb ja roidunud välja. Tasa). Sa oled nii sõbraline minu vastu....

Dagmar (segaselt). So? Jah, mina....

Peeter (läheb tema juurde, vaatab teda natuke aega). Tahad minust lahti saada? Oled sa sellepärast sõbraline?

Dagmar (Wõtab ta kaevarest kinni ja raputab teda kergelt). Aga Peeter, mis sa saäl räägid? Ma liian selle toreda olevat, et sinu tükk nüüd etenduselt tuleb ja ma rõõmustan nii väga oma aja üle! See on näin! (Läheb tema juurest kaugemale, pöörab tema poole). Tead, Peeter, mul tuli häa mõte! Sa peaksid ise selle tüki näitelamale seadma! Diäckeril ei ole sarnaste asjade jaoks mingit arusaamist.

Peeter. Arvad sa, et minul tema jaoks arusaamist on?

Dagmar. Jumal, sa oled ju ise ta kirjutanud!

Peeter. Sellepärast ei pruugi mul tema jaoks meel arusaamist olla. Mul on ainult sinu jaoks arusaamist, et sa seda teaksid.

Dagmar. Ja, ja, Peeter...!

Peeter (ärevalt) Mul on ainult sinu jaoks arusaamist. Mu meeled on sinu pärast. Muid midagi. Kõik muu on lollus. (Ta istub ja toetab päa käte wahle);

Dagmar. Peeter, ole omati kurd ka mõistlik ja tee, mis ma sulle ütlen. Võta ise tükk käsile.

Kui sa tahad, räägin ma Diäckeriga, minu sõna kaalub ju natuke teatri juures... (Jääb äkitselt vaht, nagu tuleks talle midagi meelde. Selle päale ruttu) Ma lähen meel tänä õhtu sinna ja räägin temaga! (Kumardab tema poole). Vah, kas ma ei ole pai?

Peeter (toetab aeglaselt pääd. Ümmisel). Täna õhtu?... Kas sa siis ei mängi?

Dagmar. Ei. - Kas sa seda ei tea?

Peeter (äigab karega otsa ette). Ma ei teadnud seda...

Dagmar (vaatleb teda vähe aega, - väga tähelepanelikult).

Kas sa kunagi ei tea, kas ma õhtuti mängin, või mitte?

Peeter. Ära ole kurvi, Dagmar, ma ei tea seda mitte alati. Mul on ju nii palju asju pees.
(Taetak jälle pää kätte vastu).

Dagmar (vaatleb teda, surutult). Mis sul wiga on, Peeter?

Peeter (liigutamata). Ma ei tea seda mitte.... Mulle on äkitselt kõis nii lõila....

(Wahelag. Dagmar vaatleb teda murewalt).

Dagmar (õige tasa). Olen mina selle juures süüdi?

Peeter (kõnseb üles ja seisab lihtikest aega liigutamata paigal. Ühnab, teeb aga mäega tõrjuwa liigutuse ja hakkab edasi-tagasi näima). Ah, hoidku. Mul ei ole ka midagi wiga. Ainult wähe pahas tujus, ei tea isegi, kust see tuleb. Mul tuli kurruga misugune nõrkus ja rammetus pääle, see lähel jõha nõõda. Millest meie nüüd rääkisime?

Dagmar. Sinu tükist. Kas see sulle nalja ei teeks teda ise näitelawale seada?

Peeter. See ei oleks vast sugugi nii paha... Tükk on koguni teistsugune, kui need, mida nad harilikult mängivad, ja nad ei saa kasti ististe paljude arv. Aga kes peab säälsis mängima?

Dagmar. No, mina mängin Delilat. (Isutub).

Peeter. Jah. Ja siis on õieti ainult Simsoni osa. Ma mõtlesin Viktor Clauseni peäle.

Dagmar (ajab silmad pärani). Viktor? Simsoni osas?

Peeter. Ja, mis pärast mitte?

Dagmar. Ei, kas tead, Peeter! Kulle meeldib Viktor väga, ta on kõige auusam poiss kermes ilmas, - aga kui Simson! Ta on ju kõverate jalgaodega, mu armas, ja peäle selle näägitaakse temast, et ta elektrivööd kõhu ümber kannab!

Peeter. Mis sest siis wiga on?

Dagmar. Mis sest wiga on? Simsoni osas?

Peeter. Asi on ainult sellest, et sa tükk ei tunne.

Tal on õige silm selle asja jaoks, - see haruldane puutunud waade, tal on hinge. Ta on iselaadi inimene. Ma arvan, ta on luuletaja. Sa pead selle peäle mõtlema, et Simson prohmet on Jumala ori.

Dagmar. Sellegipärast - see ei lähe hästi. Victor
kui tugev mees - publikum langeb naeru pärast
kõhuli, mu sõber!

Peeter. Mingeipärast -

Dagmar. Ja sina mõid seda kergesti ütelda, -
aga meie tised peame selle all kannatama,
tükkist rooguni rääkimata!

Peeter. Noh, ilus, aga kes siis muudab seda män-
giks?

Dagmar. Sundberg, näitusiks. Sellel on kõige-
vähemalt kuju osa jaoks.

Peeter. Sundberg? See näharati junkstega?

Dagmar. Naja - mis nisse puutub, siis olid
need ometi Simsonil ka!

Peeter. Sundberg - see avaldab ainult plikakasti
pääle mõju.

Dagmar (kuulme kortsutades). Noh, är' me selle
üle praegu vaidleme, - küll sellega juba kirda
saab. Mis see Delila õieti on?

Peeter. Üks hoov!

Dagmar. Tahin ma küsida, kas sa minu pääle
mõtlesid, kui sa Delila kirjutasid?

Peeter (vaatab talle otsa, tasa). Ja, seda ma kegin.

Dagmar. Väga meelitaw, pean ma ütlima.

Peeter. See on meelitaw, ja. Ja pääle selle on see meel kõsi.

Dagmar (äritatult). Tänan! ... Jumal, kuidas see sinu sarnane on, Peeter. Emme istud sa maha ja kirjutasid tüki, mis sa oma naest kui kättsa kummaläinud inimest kirjutasid, ja selle järel nõuad sa veel, et ma ise seda osa pean mängima! ... Et teater üleüldse sarnase tüki vastu võtab! ... Ma ei saa sellest lihtsalt aru! ... Aga ütleme, et mina seda osa mängida ei taha, siis ei saata seda kunagi üleüldse mitte ette. Selle eest tahame ma juba proovitseda.

Peeter (rahulikult). See osa ei ole algusest lõpuni muud, kui ainult armuavaldus sinule.

Dagmar (ikka rohkem äritatult). Ma ei taha sinu armastust mitte. Mis on mul sarnasest armastusest, mis mind hommikust õhtuni piinab ja viitsutab ja mis mind veel publikumi ees ära nämetab! Pea oma armastus orvale, ma ei mõv seda mitte ära kanda! (hütab).

(Wahhaag. Peeter seisab ja maatab talle otsa.)

Peeter (tasa). Kui kuri ja kibe sa oled... Väнда ei ole ma sind kunagi näinud... Imelik, näib, nagu oleks midagi meie vahel tulnud... Mul on päris õudne tundmus.

Dagmar (maatab iles, kriivatab silmi). Ma olen närviline.

Peeter. Sa oled teistmoodu, kui muide...

Muidele võisime teineteist nakkida ja nakkida, nii palju kui sinda kutsus, ilma et see meie sõprusele hädaohtlik oleks olnud... Ja nüüd on, nagu ei võiks me üleüldse kunagi enam hääduses sõprades saada... (Läheb tema juurde Tasa).

Dagmar, mis sul on? On midagi juhtunud?

Dagmar. Mis peaks siis juhtunud olema?

Peeter (nutab ta käest kinni). Sest see ei väi ju mitte... See on ju päris võimata, et see... ennist...

Dagmar. Meher? Oled sa hull? Misugune kannas!

Peeter. Inimolale tänu, jahi, seda ta on! Aga siiski. Mis asjast teie siis nii kanna kõnelesite?

Dagmar. No, kuulke oneti! Kas sa müüd mind ka meel eksaminerisma hakkad!

Peeter (lasel ta lahti). Ei, muidegi...

Dagmar (kõnnib edasi-tagasi, istub siis tema juurde) Meie kallistasime ja suudelsime kõiks see aeg teineteist, nagu sa unole küll ette kujutada võid, ja lubasime salaja kuuvalgyl kokku saada. Ja tahtis ka flöte ligi võtta.

Peeter. Ah, Dagmar, — müüd oled sina jälle päälvee. Sa oled nagu lind, kes kord sinna, kord tänna lendab, — misgi asi ei avalda mõju sinu pääle. Mina aga olen tõmp ja raske ja ei lase järele, nii palju kui ma mahetumal ka länmitsen ja rebelen. Ei ole raske mind sinda-messe krehvata. Ma olen kaitseta, ma süven selle kätte.

Dagmar. Ma ei taha sulle ju haiget teha, Peeter. Ma mõtan ka selle osa sinu tüksis, kui sa seda tingimata tahad.

Peeter (teeb näega tõrjuma liigutuse).

Dagmar. Ja seda ütlen ma meel. Oleme oma vigade vastu leplikud. Mul on tunne, et sina

mind ära andnud siled, sa usud, et minna
 kaundust murrar. Meil ei ole siis vastastiku
 üksteisele midagi ette heita. Küüd peame
 aga katsuma nii hästi kui võimalik sellega
 valmis saada ja muidu üksteist rahule jätta.
 On mul õigus?

Peeter. Seda on sul küll.

Dagmar. Ah, Jumalale tänu, et meie omati kord
 üksteisel oleme, — kestis aga kaua küllalt.

(Vaatab ringi). Mul on veel midagi teha — ja
 siin on veel kohvinoorud. (Karjab kohvinoorud
 kokku).

Peeter (vaatab teda umbusklikult). Tahad sa
 välja minna?

Dagmar (kergelt). Jah.

Peeter. Kuhu sa tahad minna?

Dagmar (jääd kandiv käes, seisma). Ole nõnda
 häbi — jälle eksam! Ma arvan, meie jõudsime
 sel päevalikul silmapilgul ükstele otsusele, et
 meie üksteist rahule jätame, kui meie kok-
 ku tahame jääda?

Peeter (ümmiseb). Ja, muidugi... Ära ole kuri...

Ma ei saanud midagi parata.

Dagmar. Hää küll, Peter. Täna oma levijat, et
ma võrd sind nii olen armastanud. See on
sinu õnn.

Peter. Jah, seda ma tean. (Dagmar pahemale pool
ära).

Peter (vaatab kalle järele. Sosistab). Säält läks õnn.
(Marsti selle pääle). Ja ta ei tule ial enam tagasi.

(Ões niii).

Teine waatus.

[Kui wahetekk üles kerkib, on näitelawa tühi ja pool pime, sest et rampe äige rõõgalt walgustatud on. Mõned näitescinad on waewalt näha, tead dekoratsioonid, tagascin puudub. Paremat kätt näitelawa keskel puhcepinn. Paremalt pool näitelawa ees lihtne laud ja punutud tool]

1. stendus.

[Kaks masinisti tulewad tagapoolt ja ühte roolikut, mille küljes linane riie on.]

1. masinist [hüüab.] He, Holsen, kas sina oled?

Hääb [paremat kätt näitescina tagast.] Jah.

1. masinist. Sase rõõhem walgust, meie peame siin selle üles seadma.

Hääb. Se waite ka poole walgusega kübi saada.

1. masinist. Kui teisiti ei saa.

[Sel silmapilgul läöb parempoolt rampet]

põlema ja näitelava on nõrgalt valgustatud.]

Ilus. Wõta kinni, Friedrich, aame ta jalule.

2. masinist. Kui ma ainult teaksin, misu-
gune ülemine ja misuugune alumine peeson.

1. masinist. Harkka aga kallale. [Nad toi-
metawad waikes]

Küäl [paremalt poolt näitesina tagast.] Mis
teie sääl siis on?

2. masinist [lõutsutades.] See on telk, ütles
Dücker. Noh, haava kinni, nüüd ta seisab.

[Puhkepungi kohale seawad nad midagi
baldahini tavalist wiie jala pääle üles. Kui
nad sääl seisawad ja seda waatawad, tuleb
taga poolt väike wanaldane härra. Tal on
kübar pääs, mantel seljas ja rätik kaela
ümber ja kepp pees. See on direktor.]

Direktor [wähe wähis edes ja turtsakalt.] Tere
Masinistid [näewad teda, puiselt kurnardades]
Tere, direktori härra, tere hommikust.

Direktor [waatab uuri.] Mis see peab tähew-
dama, kui küsida tohin? Kell pool waks-
teistkümmend peab proow algama ja kell $\frac{3}{4}$

ei ole veel ühtegi hinge siin.

2. masinist. Jaa... meile anti käsk...

Direktor. Ka näitejuht ei ole veel siin?

2. masinist. Jah, ma olen teda tänna juba näinud. Ta on vist üleval oma toas.

Direktor. Siis kutsuge ta siia, teie, ja ütlege et mina siin olen.

2. masinist. Jah, direktori härra. [Ära]

Direktor [hüüab] Herrra Olsen!

Hääl. Jah, direktori härra!

Direktor. Siksime ometi rohkem walguet, kas teie ei näe et mina siin olen?

Hääl. Kohe, direktori härra!

[Käitlawa lähel äkitselt eige walgenes.]

Direktor [kõnnib kärsitult edasi tagasi

Jääb 1. masinisti juures seisma, kes baldahini juures teinetaab.] Mis asja see kujutama peab?

1. masinist. Ma ei tea mitte Dücker ütles, et see tule peab olema. [Direktor raputab peäd ja lähel ette poole. Sel silmapilgul pannakse etteütteleja kasti tuli

põlema, direktor läheb sinna ja kergitab
kübarat.]

Direktor. Tere, preili!

Etteütl. Tere hommikust, direktori härra!

Direktor. Na, teie olete ja omal viisil eigel ajal tulnud, kas teate aga palju kell on?

Kolmveerand kaksasteistkümmend, ja veel ei mõtle keegi hing päale hakata. Ma ütlen ju alati: ma ei wõi neljasteistkümmend päewagi teatrile selga pöörata, kui siin mitte kõik ülepaakaela ei ole.

Etteütl. See on kirjaniku süüd, direktori härra. Härra Krumbar tuleb pea alati pool tundi hiljem.

Direktor. Ja need kirjanikud, — see tuleb sellest, kui nad näitejuhatare oma kätte wõtawad. Ajavad ainult arja segamini ja ei tee künnewäärtgi kasu. On esad vähemalt päha õpitud?

Etteütl. Oja! Prona Krumbar on valmis. Härra Sundberg ei ole küll veel mitte siin.

Direktor Ja neljal päeval pärast peab etendus olema. Sest saab üks sisereksammine.

2. etendus.

Endised. Dükker.

[Dükker, hästi hõre 50 aastane mees, rahuliku, lõkusa näoga, tuleb ettevaatlikult tagapoolt. Tal on linane kumk seljas ja väike must mütsike pääs]

Dükker. Tere hommikust, direktori härra, tere tulemast, et reisirit juba tagasi.

Direktor [pöörab ümber] Kas teie olete, Dükker?

Dükker. Kiindas reis läks? Kas saate viimastest uutisaraudte jaamast ka kaugemale?

Direktor [wõtab uuri taskust, näitab keppiga ringi] Klariliku asi, Dükker, keegi ei ole veel omal kohal.

Dükker Noh, küll teie näete, me saame juba teine. Meie oleme nüüd juba üle mää jõudnud. Kõjaniku härral näib vähe raske olewat hommikutu sulgedest wälja pugeda.

Direktor. Mis ma ütlesin, armas Dükker?

Dükker. Noh, mis sellesse peentub. Kui ta ju-

ba süin on, siis on ta tragi küllalt. Tema
kargab, tema ähhib ja tema meingab, - nõnda
et tema tegemine oleks.

Direktor Kuu kaugel te siis olete?

Dücker [pöörab baldatüni poole] Ma olen
telki markerida lasknud - Delila telki
sääb, ja proua Krumbari tahtis tana esimest
korda kustumis proovida, nõnda olene
siis.

Direktor [tasa poolkinniste silmadega]
Mis teie arvate, Dücker, kas ta läbi läheb?

Dücker See tükk? [vaevatab laialt] Ei,
seda ei usu ma tüesti mitte. Aga seda
ei ole ka keegi inimene arvanud!

Direktor [tema kepi otsa imedes] Na, ma ei
tea süsgi mitte.

Dücker Mulle näib, meie olime selle poolest
ühel arvamisel, et see väikene toredus on
mida meie emale lubada võime, sest et
praegune hooaeg meil nii kenakesti on
läinud! [stabiilse poole di paljemale poole
lana pääle].

Director. Kuidas teada ette kanda võiks?

[Istub tooli peale laua kõrval.]

Dücker. Nädal aega - viis korda [Sere tab kahte noort tütarlast, kes istu üle näitelawa lähedal.] Sere hommikust, minu daamed!

Tütarlapsed. Sere hommikust, härra Dücker!

Director. Kõngivad need mõlemad ühes?

Dücker. Täna algul... Nõnda siis, mis ma ütelda tahtsin... Kuid ta paar korda ära on mängitud, võtame ta paaris rahulikult esikavast ära, kui teie soovite.

Krumback on tore paaris ja meistlik inimene, kes meile mitte riva tee peale ette veeretama ei hakka. Ta siis peab ainult meie jant vastu pidama kuni viieteistkümnenda maini, - see teeb meile iveragi õhtu pealt tuhatkaksada krooni sisse ja võtab ainult tuhat krooni ära.

Director. Aga armas Dücker, mis pärast ei või meie Sinsoni ja Delilat mitte misama kanda ette kanda?

Dücker. Kes teada siis vaatama peaks tulema.

avuline härra. Mitte ükski hing ei tule, ja need, kes tulevad, vihastavad ainult, sellepärast peab jant appi tulema. Otseskohe-
selt öeldud, kas saate teie sarnasest hullest aru? Jumal teab, mina ei mäista küll ühtegi silpi!

Director. Ilusad värvid, Dücker, ilusad riimid. Sellepärast võtsin ma ta vastu.

Dücker. Ja, muudugi, - ilusad värvid, ilusad riimid, ilus mees, ilus nimi, sellepärast oleme ta vastu võtnud. Ja rohkem kui kuussada krooni ei maksa see nali meile kirjaniku tasu juurde arvatud.

Director. Aga näitelavale seadmise kulud, armas Dücker!

Dücker. See ei lähe meile mitte pennigi maksma. Meil on kõik, mis sinna tarvis lähel. [Sähel baldahini juurde] Selle puhkepingi jaoks on meil järeletehtud tügrinahk, meest Prantsuse lustmängust, ja telgi päale riputame suure punasest plüüshist teki, teie teate küll, mis meie kord.

Direktor. Koie wäga kena, Dücker, aga seda ma ei taha.

Dücker. Mitte? Mis pärast mitte?

Direktor [täuseb püsti.] Ku pean sellest väikesest lüuletusest lugu ja ei taha, et tema-ga lohakalt ümberkäiake.

Dücker. Lohakalt? Sellert ei ole juttugi!

Direktor. Ükskõik, mina tahan uusi arju saada.

Dücker [hakkab ärewusele sattuma.] Aga püha taewas, säält alt [näitab päältwaatajate rummi] näeb koie ju tuli mis wälja!

Direktor. Wäga wõimalik, armas Dücker, aga tüxiga, mille wastu ma isiklikult humitust tunnen, ei tohi mitte nagu teistega ümberkäia.

Dücker. Noh, ilus, - minugipärast, see on ju teie raha ja mitte minu oma. Siis peame aga kohe Meyeri süa tellima. [Hüüab.]

Mogensen! Kas teie säält olete, Mogensen?

Haal [tagasiinas pahemal pool näitesina tagant, mõnusalt.] Hallo-o! [Pikk ja kõhn mees tuleb nähtavale, pühib ninat]

Dücker, Mogenseni, telefonerige kohe Meyerile. Saphus Meyerile, teie teate juurta olgu nii lahke ja tulgu nii ruttu kui võimalik siia, nute näitelawa arjade pärast, aga ruttu.

Mogenseni. Hää - küll! [Ära.]

Direktor [istub tooli peäle] Ma ei salli seda Meyerit. Sa teie?

Dücker. Mii - mitte iseäranis. Aga tubli on ta. [Surutud naeratades.] Räägitakse, et ta viimasel ajal ei ole sagedasti Krumbackide pool käib.

Direktor. So-oh?

Dücker. Jah, mille oli see ka ostamata sest naese kohta ei väinud seni ^{kunagi} keegi sõna ~~aga~~ halba ütelda, aga nüüd olla ta päris pöörane.

Direktor. So-oh?

Dücker. Jah, nõnda juhtub see sagedasti, kui liiga kura oodetakse. Sa kõneldakse, et mees kõik teab ja seda kui mõttetark ära kannatab.

Direktor. So-oh?

Dücker. Ma ei pane niidu keeleperrimint tähelt, aga neil päewil, kus mälematega tegemist on, ei saa niidu läbi, kui pead tahtmata ühte wõi teist ära kuulama, kes oma tarkust oma teada ei saa heida. Wäib olla aga, et see kõik muud ei ole, kui tühi loba.

Direktor [waatab nuris] Kell on juba sarkastisümmend läbi, armas Dücker.

Dücker. Jah. [Etteütlejale] Mathilde, kõlistage riide panemise tubadesse, on juba aeg, et nad tuleksid.

Etteütl. Jah. [Sagaseinas kuuldakse kõlistamist, esiti paremal, siis pahemal pool.]

Dücker. Kas tahate täna päält waadata, direktori härra?

Direktor Jah, [naeratab sarkastiliselt] kui teil midagi selle wastu ei ole, mu armas Dücker?

Dücker [segamata rahuga] Hoidku! — See on ju tuis teater.

Direktor. Noja, ma tahan õige päält wadata, kui pööraselt kirjaniis oma asjast kinni hakkab.

Dücker. Ja, pöörane ta on, aga ta on päris huvitaw, sinna ei saa midagi parata.

3. etendus.

Endised. Sundberg.

[Sundberg, suure kaswuga ja laia õlgadega näitleja, tuleb tagapoolt. Tal on walgjad lokkis juuksed ja isearaline naeselik näoilme ja liigutused. Tema hääl on ilus ja wäheimar. Tal on kõige uuema moe järelle hele ülikond seljas.]

Dücker [pöörab ümber.] Ah Sundberg, wana sõber. [Sähel näiteseina wahelt paremale poole ära.]

Sundberg. Ah, sääl istub ju direktori härra! Missugune hamuldane au! [Seretab teda.]

Direktor [kerjatab kübarat] Pere, Sundberg, kuidas Sinseniiga lähel, halvasti mis?
Sundberg. Sähel, kuidas ta minna weib.

Mina ei ole seda osaemale wälja otsinud.

[Säheb etteütleva kasti juurde] Annas,
kallis preili, teie ei tohi mind tänna
hädasse jätta, mitte silmapilvungi-
töötage mulle seda, mis?

Etteüt. Küll ma juba tähele panen, härra
Sundberg.

Direktor. Nisugune väike osa, kaks-
kümmeend lehekülge.

Sundberg [haarab pääst kinni]. Mina ei
saa teda päha.

Direktor. See oli ju minu teie ainu-
kene tugew külg.

Sundberg. Ma olen viiesümme lehekülge-
lisi osaku ühe nädalaga päha õppinud.
Sellega jändan ma juba neliteistküm-
mend päewa ja ei oska teda üksagi veel.

Direktor. See on igatahes tõendusiks, et ta
midagi wäärt on.

Sundberg [astub direktori juurde, waa-
tab ringi, tasa]. Ta on hull. [Kaitab ema
otsa ette]. Pillilli!

Direktor. Peie arwate, - Krumbar? ^{Siis?}

Sundberg [niriktab tummalt pääga, siis]

See on ka ainuke põhjus, mis pärast ma tema häbemata ümberkäimist ära kannatan.

Direktor. Kas ta ise selle osa teile andis?

Sundberg. Mis mina tean? Ma olen ta saanud. Iga päew palun ma, et mind sellest wabastataks.

Dücker [on juurde astunud]. Ma arwan, see tuleb proua Krumbari hinge pääle.

Direktor. Proua Krumbar on kawal naene, pange tähele, Sundberg, küll siis juba lähel kui teie ühest osast oma riietest lahti saate.

Dücker. Ja, miidugi! See on Sundbergi juba enne päästnud.

Sundberg [Dückerile]. See on emeti liig! - Just nagu ma palja särgi wael ülesastuksin.

Dücker. Ja kuudat siis miidu, armas piiss?

Direktor. So, so, so, lapsed! Priili Christensen lähel sääl all oma näitepuris

päris punaseks.

Etteütli. Ah Surnal, kaljunks mitte, direk-
tori härra, ma olen sarnaste asjadega
harjunud.

Dücker [waatab tahapoole]. Na, sääl on
suis meil ka kõige selle ilu!

4. stendus.

Endised. Peeter.

[Peeter tuleb ruttu tahapoolt. Ta nägu
ühatab, tema liigutused rahutunud, kii-
muidu. Tema häälest, pilgust ja näoil-
mest võib märgata, et ta mitte tasakaalus
ei ole. Ta pää on paljas ja seljas lähikene
tumedast sammest kuld.]

Peeter. Wabandage, armsad sõbrad, ma olen
täna wähe hiljaks jäänud, aga... Tere,
Dücker, tere, - aga, keda ma näen, - sääl
on ju härra direktor!

Direktor [tõuseb püsti, naeratab]. Ta on
juba ammu siin. [Waatab kübarat ära]

Peeter. Ja see on häbi asi. tere. tere.

Direktor. Sice lubate küll, et ma kübarat

päha jätan, ma põen wähe jooksjat. [Paneb
kübara päha.]

Peeter. Aga miidugi, teie olete ju omas
teatris.

Direktor Seda tõendawad kõik - wümanne
pean ma seda inka uskuma. [Ystul tueli
pääle.]

Peeter. He, he, he, wäga häa! Aga, waadake,
mu naene on ülewal ta teib täna esimest
korda kostümis proowi. Ja sellepärast pi-
din ma temaga weel rääkima, ja naased,
ja ehtimine, mis? - Eks? See wõtab aega!
Noh, ta on wist küll juba trepi pääl.

Sundberg [teretab kombelikult, kannataja näoga]

Tere, härra Krumbar!

Peeter [waatab wargelt tema poole.] Jah,
sääb teie olete... Sääb te seisate, teist on
wõimata mõnda waadata. [Direktorile.]

Ma ütlen teile, härra direktor, mul käib
külma juga üle selja, kui ma seda sääb näen.

Sundberg. See kõlab õige julgestawalt.

Peeter. Kas teie ei näe, et ta pideli, tülija

pudeli sarnane on?

Director Hi hi, - see ei ole mulle äieti kunagi silma peitunud.

Peeter [vaatab Sundbergi] Pagana poiss!

Ah, vaatame, kuidas täna läheb. Ma teen, mis ma väin. [Pöörab telgi poole]

Mis see siis on?

Dücker. Delila telk, - ma olen seda ju ainult markerinud, mäistate. Küll ta juba ilus saab. Meie murtsene teie tüüri jaoks võiks uued asjad.

Peeter. So? Minu pärast võite seda kas või heinakühjas mängida lasta. See on smeti korralik asi. Ja, kas teil siis aimu on, kuidas Israeli rahva lahke südamega naesterahvad oma boudoirid sisse seadsid?

Dücker. Ei, seda just mitte, aga...

Peeter. Aga see puhkepink saäl, amustatud härra, mis peab minu õnnetu naene puhkepingiga pääle hakkama? Delila ei lanna tüpeolest mitte pingi pääl - kus

ta ka minu wahet lamand wõis olla.

Dücker. On see kindel?

Peeter. Padjad, minu härra, padjad. Pelm-
meid patju, nii kõlbluse wastased, nagu
te neid ial saada wõite. Selle pingi pääl
murraks ta kindlasti oma seljaluu.

[Mõlemad noored naisnäitlejad, kes
juurde on tulnud, et Peetrit kuulda,
lähewad waeru kihistades rünnema.]

Peeter. Mis on? Ja, ja, mul on tõi taga!
Ta murraks oma seljaluu. - Ja siis nae-
rawad nad! Missugune noorus meil
küll on - missugune noorus! Kas ei
wõiks siia mõnda patja saada?

Dücker [hüüab] Mogenseni!

Mogenseni hääl [näitesainte tagast.]

Halle-o!

Dücker. Minge garderobesse B, Mogenseni,
sääb en kolmandas jasskonnas wiis wõi
kuus suurt punast patja. Nendega saa-
me esialgu läbi.

Mogenseni hääl. Hää... kü... üll!

Peeter. Ja, kui meil need alles käes on, siis on meil - kurbmängu hing käes, kui ma nii ütelda võin, siis võime päale hakata. [Näitab pääga väikesele, parvule, punase ninaga näitlejale, kes lähemale tuleb.]

Tere, wana sõber.

Näitleja. Tere, kirjaniku härra.

Direktor. See on ju Nagel. Kas Nagel ka ühes mängib?

Peeter. Nagel on kõigist kõige parem!

Direktor. Mis te ütlete? Mis ta mängib?

Peeter. Nagel on wihistide päälis Saph, ta on otse wõrdlemata! Ulepeaa, see krobikond wihistis, mis teie direktori härra, mulle tarwitada olete andnud, ükagi teater ilmas ei suudaks paremat pakkuda!

Direktor [naeratab wähe.] He, he, he!...

Peeter. On teil midagi südame pääl, Nagel?

Nagel. Ma tahtsin ainult kirista, kirjaniku härra, kas me täna algusest pääle hakkame?

Peeter. Ei, armas sõber, seda ei tee meie mitte. Teie etendus Delilaga lõheb nagu määratud. Ma võtan täna ainult lõpu läbi.

Nagel. Süis pean ma küll tagasi tulema?

Peeter. Weerand tunni pärast, ja. Täab teile veel aega üle all kolme pudeli õlle jaoks. Aga hoidke oma hääl selge, mu poeg, mul on täna lõpuks koledat sõjaväe tarvis.

Nagel. Peab sündima, kirjaniku härra.

[Ara]

Peeter. Ja teie, minu daamikesed, sääal taga! [Hüüab.] Lilla ja Milka!

Mõlemad noored naisnäitlejad. "Sah" [Sulewad lähemale.]

Peeter. Lapsed, mul ei ole täna teid sugugi tarvis. Katsuge aga, et oma kallikeste juurde saate, kes teid unse juures ootavad!

Mõlemad. Oh, härra Krumbar.

Peeter. Ma olen teie käsrijanuat täna ise

oma noojaste kätega ehtinud. [Päärab
 äri itselt ümber.] Daewas ja pöryu, sääl
 ta on!

5. etendus.

En dised, Dagmar.

[Dagmar tuleb tagapoolt, pikasse mant-
 lisse massitud. Tema käigus ja näas on
 midagi pidulikku, kui ta lähemale tuleb.
 Keset näitelawa jääb ta seisnuna ja laseb
 mantli maha kukkuda. Tal on hele
 iluvaru trikses seljas, selle pääl ainult
 kitsalt keha ümber nõõridest punitud
 wõrk, mis samant mõju awaldab, nagu
 oleks ta alasti kalu wõrgu sees. Käed on
 wabad ja paljad. Pahema ülemise käewar-
 re ja kae ümber kannab ta siledaid,
 kullatuid käewõrusi. Tema pikk juuks
 ripub lahtiselt selja pääl. Äkiline wäikus.
 Kois waatawad tema pääle. Mõlemad
 noored nais näillejad on seisnuna jäänud.
 Peetri rind tõuseb ägedalt üles ja alla, on
 kuulda, kuidas ta hingab.]

Direktor [on püsti teusnud ja taht-
matalt kübara ära wõtnud.] Pagana-
pihta...

Dagmar [waatab ringi, eiigi wähe naera-
tades.]

Sundberg. Seda nimetan ma kestümiks!

Peeter [saadab terna poole ühe pilgu,
awab suu, et midagi ütelda, aga wärsib]

Direktor [läheb Dagmaris juurde.] Mi-
nu kõige sügawam kompliment, ma-
darn. [Wõtab ta näe ja suudleb seda.]

Dagmar. Meeldin ma teile, direktori härra?

Direktor. Selle jaoks on ainult üks ainus
sõna: suurepäraline! Nii, just nii pidi
Delila wälja nägema!

Dagmar. Mis teie ütlete, Dücker?

Dücker [kratsib kuklotaagust.] Mis mina
ütlen? Ma ütlen, et see ial ja ilmasgi ei
lähe.

Direktor ja Sundberg. Ei lähe mitte?

Dücker. Ei ilmasgi! Meie ei saa luba.

Psensur tõmbab pääpreswilt terve

rupature maha. [Kohmetu väikimine.]

Dücker. Kuudas väite teie ainult uskuda, et seda läbi lastakse? Sellest on vaevalt kaks kuni mõnda, kui tsensur preili Nissen'i väikese palja rõhukesel, Tuhat ja ühes öö maha tõmbas.

Peeter [tägedalt]. Palun väga! Minu naene ei ole mitte paljas! Mitte põrmugi!

Dücker. Ei, härra, seda tean ma küll. Aga galleri usub seda ehk räägib sellest ja sest on rohkem kui küll.

Direktor. See oleks tõesti skandali!

Dücker. Meie võime seda minupärest katsuda. Ma kardan aga, et meie ainekusteks jääme, kellel üm esaks saab seda siin oma silmaga näha. Aga see on ikka ka midagi.

Direktor [katseb kostümi]. Ma usun teepoolt, et need tõesti needrid on. Kust teie nad olete saanud?

Dagmar. Ah, see on ainult kiusvõrk, mis vähe ümber olen teinud. [Waatab

Petri poole] Minu mees andis mulle selle mõtte.

Peter. Ja, he. [tõmbab otsaesise üle] Ma sain ta väsel mees.

Director. Seda nimetan ma ümmelikuks unenäoks

Peter [püüab ära. Pooleldi iseenesele] Kuidas selle päale waadata. [Sähel teiste juurest eemale.]

[Mogensen tuleb, tema järel masinist, nüle vad kannavad suuri punaseid patju.]

Mogensen. Siin ma olen!

Dücker. Kus, Mogensen, pange sinna.

[Näitab pingi päale.]

[Mogensen ja masinist panevad patjad maha. Mogensen näeb Dagmari, ajab silmad pärani, köb sörmega nipsu ja pistab selle suhu. Sähel selle järel ära, tema järel hismitades masinist.]

Dücker [Petritele, kes taga poole on läinud] Kas nõnda parem on, lühletaja? [Näitab

patju pääle.]

Peeter [tuleb juurde ja waatab neid.] Ja, nii umbes... Nüüd wõib naesterahwas wäherda, nii palju kui tema loemus seda wõnab. [Dagmarile, kes wähe kaugemal seisab.] Katsu kord!

Dagmar [läheb pingi juurde.] Ja!

[Direktor kutsub Dückeri oma juurde. Nad seisawad pahemat kätt taga pool ja räägiwad tasa teineteisega. Nende liigutustest on näha, et nad Dagmari kostumist räägiwad. Sundberg seisab es pahemat kätt. Ja on sala oma esa kätte wõtnud ja kerdab seda.]

Peeter [Dagmarile] Katsu siin.

[Dagmar heidab patjade pääle. Peeter läheb talle järele ja kurnardab tema peole.]

Peeter [sisistab.] Heh, oled sa nüüd wõimne? Kas oled juba küll ennast kümalistest silmadest waltida lasknud? Pfui, kurat-sinu ihu peab ju päris limane olema.

Dagmar [sisistab.] Aga Peeter, nad wõiwad

ju sind kuulda!

Peeter [soosistab] Kata ennast kinni!

[Kõvasti] Noh, kas nü en hää?

Jagmar. Jah, väga hää.

Peeter. Siis harkame pääle! [Plakentab
käsa.]

[Direktor, Dücker ja Sundberg lähine-
wad. Direktor istub pahemale poole tooli
pääle, Sundberg tema taga laua pääle,
Sundberg lähel telgi juurde. Pöörab ümber)
Sundberg. Pean ma otsast pääle alga-
ma?

Peeter [kihvotiselt] Ei lõpu poole olete
teie kõige halvem, sellepärast wõtame
lõpu ette. Kiusatusest pääle. Etteütaja kaast
on täna tumm

Etteütl. Jah, ilus.

Direktor. Kas ma ei wõi teada saada,
mis enne ette on tulnud?

Peeter. Olete te küski juba ära unetanud?

Direktor. Ei, ei, ainult tegevuse käigu-
wäikene meeldetuletus. . . .

Peeter. Ja, ja, see jooksu pääs mis, direktori härra?

Direktor. He, he - selle mehega ei küll hämaid jagada.

Peeter [käib edasi-tagasi.] Heja-nõnda siis... Delilal on igaw ja talle tuleb wihitide päälis Saph külasse, kes talle jutustab, et Simson pääl tungimas on, Delila wõttu nüüd julguse kerkri ja katengu tema käest walja meelitada, milles tema jõud seisab. Delila wastab esmalt, et tal sellenk lusti ei ole; kui aga tema erjad teda pidurs hakkuwad wärvima, salwima ja ööruma, sattub ta inka rohken sõjakasse meeleolusse ja hakkab tema pääl hammast ihkuma. Siis tuleb see kirjus sääl. [näitab Sundbergi pääl]

Sundberg. Aga ma palun teid, härra Krumbar:

Peeter Esialgselt istub ta kaunis tõtsalt ja ükskõikselt sääl. Simson, - kui lollpää,

midata ka teepeslest on, - ja lobiseb
oma vajitegudest, - ja seda mängib see
sääb päris korralt, see näib tema
nais olewat tüdrukutele külge lüüa.

Sundberg: Aga ma palun teid.

Peeter: Aga moodsa võtab ta inna roh-
kem hoogu - sin väime meie paar värsi
wõtta, Sundberg, wõib olla huvitab see
direktori härrat.

Sundberg [seab ennast üles] Kust ma
pääle pean hakkama?

Peeter: Sa seisab sääb telgi ukse ees, on
Lilila koguni ära unustanud ja waa-
tab õõ pimedusesse Nõnda siis: „Kus
on mu waenlased?“ - Hakake pääle!

Sundberg [kõhatab ja katsub oma häält
nii mehelikuse teha kui võimalik]:

„Kus on mu waenlane, kes üles kihutud,
Mu sügawasse jälge astu julges.

Kui minu kilbis peegeldab ind taewas

„Kus on see rõõmis raudus uringu“

Kas need, kes põlvini mul küünivad?

Kas need nad on? Ei silma ma neid kusia!
Dagmar [igawust tundes] Ei, Simson, sa-
Sundberg, Jehoowa õnnistand mind.

Ma tema wõimne tume-õudne ori

Peter [lõõb käed kokku] Ho! [Direktorile]

Ja nüüd jätame järgmise esa wahel-
 sest tänal olime juba õige hiljaks
 jäänud - ja läheme kohe lõpu alguse
 juurde. - Simson on ennast Delila poole
 pöörmud ja jutustab talle, et ta inka
 tema pääle mõtlema peab, sest saadik
 kui ta teda esimest korda näinud. See
 oli sel õhtul, kui ta metsas üles ärkas -
 ta hing oli weel unenäo wallas - ja Deli-
 lat palmide wahelt, lewja minewa päikes-
 se kiirtest walgustatud, kameli siljas
 mäda ratsutamas nägi.

Direktor Ja, ma mäletan. See on imeilus.

Peter. Ja, kui see ilus ei ole. . . Sest saa-
 dik on tema teda nii ihaldanud. Mitte
 kui naest, meistate, waid kui ilusat
 unenägu. Ja ta tunneb, et Delila, kes

kaugel ja võõras, särav ja nõidus on
 et tema neid sügavaid, tumedaid jõu-
 dusi, mis ta oma hinges tunneb, kahti päästa
 võib. Siin räägib Delila wahule: Mis jõud
 need on? - Tema aga lööb araks, kohmetab
 ei taha üles tunnistada. Ei julge! Delila
 käib talle pääle, kuid ta tõigub wastu -
 ja nüüd haarab ta oma sõjaväestad pihku
 ja tahab põgeneda.

Direktor. Kas me seda näha saame?

Peeter. Ei, see läheb hästi. Siis aga tuleb
 see... [Pöörab telgi poole, hüüab.] Delila,
 ärka üles!

Direktor. Kas Delila magab? Wahest
 on ta ase liiga pehme?

Dagmar. Mitte sugugi. Siin ma olen.
 [Õuseb üles ja astub mõne sammuga
 pingi poole.]

Peeter [astub tema kõrvale] Ja, siin seisad
 sa! [Watab Sundbergi käest kimmi.] Ja siin
 seisab Simson, lõwivahasse mässitud,
 nui käes ja tahab õõpimedusesse ära

põgeneda. [Astub tagasi] Klavka siis päale.

"Kas lõiviväitja Simson..."

Dagnar, Kas lõiviväitja Simson kardab naest?

Sa waata, ta on alasti su ees.

Kas metsik noorusjõuu siis kardab viies

Kui ihu näeb, jõuu peolest nõnda waest?

Mu sõber, waata mind!

Sundberg, Ei, sa mu waenlane!"

Peeter [Lõeb jalaga wastu maad] Sammas!

Sundberg [pöörab ägedalt tema poole.]

Aga, lubage...

Peeter, See on ometi liig! Sääb seisab ta, wahib ja ahmib õhku ja ci tea isegi, mis ta räägib. Siimene, nende sõnadel on määratu suur tähtsus. See olete türi keskkoht, mille ümber kõik pöörleb! Ja selle juures ütleb ta neid sõnu nii, nagu ütleks ta kardilaulu passin!

Sundberg [pääd raputades] Ma ei wõi.

Peeter, Dule, lase ma, - nüüd olen mina Delila. [Aastub Dagnari kohale], Mu sõber, waata mind.

Sundberg [tasa ja kartlikult] Ei, sa mu...

Peeter [karjub] Waheaeg! Määratu waheaeg! Pool minutit! Sa tahab talle otsa waadata, aga ei julge mitte, mitte misgi hinna eest maailmas! Mis peab ta ometi tegema? Kõnda siis: „Mu sõber, waata mind!“ [Palawa serinaga] Pää maha, tõmmake selg küüru, laske pilk ümber eksida! So-tasa-tasa-tasa. Nüüd katrüge üles waadata, argelt, kiiresti. Teie näete minu walge ihu kaunidusi waevalt wirwendama ja sisistate kartlikult - [tambib] noh, kas saab!

Sundberg [sisistab], Ei, sa mu waenlane!

Peeter. Nüüd langege maha! Sangege ometi maha, inimene, maha!

Sundberg [wiskab ennast maha]

Peeter. Madalamale, veel madalamale küürutage ennast, nii palju kui wõite! Tseit see waene on waenlane, igawene ja kole mehe waenlane! Ja teie näete seda alles nüüd! Teie lesma hingesse arub

meletu hirmu! So! [Dagmarile.] Edasi!

[astub tagasi.]

Dagmar [lähneb Sundbergile.]

„Ei ole Simson, waenlane ma sul,
ei ole were möögad minu käed.

[Panab oma käed tema pää pääle.]

Sa tunne nende pehmust, küll siis näed,
Ei hoawa nad, nad andeid teewad küll.

Peeter [tasa.] Kas kohkute, Sundberg, kas
kohkute, mu sõber?

Sundberg. Pean ma kohkuma?

Peeter. Kas teie ei tunne, et üks naesterah-
was teid puudutab?

Sundberg. Ja, seda küll -

Peeter [lähub tema juurest eemale, pooleldi
iseenesile.] Sa wane isa, see peaks minule
juhtuma. . . [lüteld mujal.] Noh, edasi. . .

Sundberg [waatab Dagmarit otsa.], Sa oled
waenlane.

Dagmar. Jah, kümnekordne jõud on mehel antud,
Simson, kes teda otsib naese juurest;
sa ära lase teda kuniwada,

Kui tuleb, on ta teinud ja teinud.

Ja ihust ära kaugel laiald peistab.

Dücker Pea! Psenov müüb selle kohale
mündatust, nagu teie vist isegi teate!

Peeter [lähineb.] See on ju juba mündatusega.

Dücker [kratsib kõrva tagant ja raputab
pääd.]

Sundberg [kõuseb üles.] See jõud mu sees.

Dagmar [pöörab tagasi, pilkavalt naerdes]

On nagu kõrbeliiv.

Sundberg. See jõud mu sees.

Dagmar. Kui lehvib tuleliiv.

Peeter [kes Dagmarit vaatavad ja veel selle
mõju all, tuinedalt.] Nii on õige, Dagmar.

Sarnaste asjade jaoks on sul annet.

[Pöörab õrkitselt Sundbergi poole.] Nüüd
teie! [Söök käed kokku.] Kolme kiradi
nimel, nüüd tulite teie!

Sundberg:

„Jah, see on nii, mu vennad wälse ja wihur
Ja kõrke leib on mind karastanud
Ja walu, murega mind karastanud,

Kuni ma heigades ta jõu käes nõrkesin.

Mu väim on, et ma lahtise hingega

Ichowa wälk mu käes, ikka taban.

Peeter Sirum, larum, lumps. Ja, teie olete
hää, teie wõite niusuguseks jääda. [Direktorile]

Kas ta ei ole mitte suurepäraline? Mis jaoks
teie teda õige harilikult tarwitate, kui kü-
rida tohib? Et näitelawa taga trummimaha
pääle müristamist teha, mis?

Direktor. He, he, he...

Peeter [termal Sundborgi juurde, tambis
ja karjub.] Aga inimene! Kas teie sõnakest-
gi sellest aru ei saa, mis teie sääl räägite?
Teie olete siin luuletaja! Teie olete see kõi-
ge algupäralisem luule, mis ilma loo-
misest saadik Jumal inimuses on loo-
nud. Selles kõnes avaldab ennast terve
luuletaja - kõik, mis temast ütelda tea-
takse, nõnda nagu ta on olnud ma-
ilma algusest kuni siiani. Kurat
ja pörgu, mis teile õige päha tuleb,
arwate teie, et teie siin liehkastimeest

kujutama peate?

Sundberg. Ma tean väga hästi, et ma seda
osa mängida ei või.

Peeter. Ja, tänan, seda tean ma. Kahr -
aga teie võite neid saäl all [näitab päält
vaatajate rummi] uskuma, et
teie seda suudate! Ma ei võua t... väest
ei ettekujutamise võimu ega tundmusei
ega annet, isegi kõigehäilisemat inime-
se meistmistgi mitte! Ma nõuan ainult
et teie arusaadavalt näagite! Oma häält
siigesti tarvitate! Nõnda et sõnad vähe-
malt nõnda välja tulevad, et nende mõt-
test arm saadakse! Kas teie isegi seda
ei või?

Sundberg [maha löödud silmadega]

Ma katsum.

Peeter [patrutab talle üle pääle] Nii on
õige, armas Sundberg. Ilust teist, et teie
mulle midagi pahaks ei pane. Aga,
pagan võtku, oled emeti inimene, mis?
Ja oled oma sõnadega emeti midagi

mõtelnud. (Artut tagasi) Palun.

Sundberg

"Jah, see on nii! Mu wennad wälk ja wihm
Ja kõrbe leitsak on mind karwatanud.
Ja walu murega mind karastanud
Kuni ma heigades ta jõi käes nõrkesin
Mu wõim on et ma lahtise hingega"

Peeter. Sahtise ja lahtise! Sahti rõõkide
looduse häälele, mis tema hinge kui
tuulijumala kandli pääl mängusid! Ja
see just teeb temast huletaja... Ja mind
tuleb tõis -

Sundberg. Jehowa wälk mu käes, ma ikka tahan!

Peeter. Waheaeg... mind waheaeg... Mind
jäab termiheseg tema hinges wäiksemaks,
ja siis!

Sundberg

"Kui aga suldsed, karwatanud tähed
Õul ilmuvad, siis tummalt istun ma
ja pesen hinge pisarates puhtaks.

Peeter. See oli häa. Nii wäikne ja murekne
on ta, kui ta oma patukahjatsemise pääle

mätleb. Siis tõstab ta oma käed üles - nüüd!

Sundberg [tõstab käed üles, aga väikis ja
vaatab etteütleva vasti poole.]

Peeter, Mis on?

Etteütl. [suristab.] Siis rändan meest ma...

Sundberg [pühkib otsaesist.]

"Siis rändan meest ma üle maa
Ja otsin kuulsust igatsusega."

Peeter, Nüüd tugewamini! Nüüd paisub
jälle temas kuni lõpuni.

Sundberg.

Ja rahvas kogub minu tulle juurde,
Ma armastan neid, väen kannatusei."

Peeter. Ja mindugi, Sundberg, seda võite
teie kellegile teisele ette puhuda. Sice näete
wart kõige rohkem, kuidas preili Christen-
sen kannatab, et teile etteütelda. Pfui,
häbenege!

Sundberg.

Kaastundmus lõi mul kandle veeli siis
Oh et mul õigus oleks kaitseda neid! -
Surin waenlasele, võitlusele tulge!"

Peeter. Siis pöörab ta Delila poole.

Sundberg.

Nii metsikult mu chulaene kohab
ta mälestustest kurbat, häädest raske.
Tais pisaraid ja tais Jehowa wäge
Nii arawoitmaks sain tahtmises?

Peeter. So? Töesti? Abra^{da}akera ehk parand
kapsad, eks ole? Teie wäiksite wähemalt
wümasiid sönu nii wälja ütelda, et neist
aru saagakse - sest need on terve chituse
päälkiri. Nii arawoitmaks sain
tahtmises?

Sundberg. Need sagedad wahel segamised
wiivad mind roopast wälja. Ma usun, et
siis palju paremini läheb, kui teie mitte
alati wahel ei sega.

Peeter. Ilus, nõh siis edasi!

Sundberg.

Nii metsikult mu chulaene kohab
Ja mälestustest kurbist, häädest raske.
Tais pisaraid ja tais Jehowa wäge.
Nii arawoitmaks sain tahtmises.

Dagmar [kargab üles, sirutab käed tema poole.] Keisr mulle anna! End mu kätte anna!

Peeter. Ja, olge tänatud, härra Sundberg, Teie annate mis võite, kaalun annab rohkem kui tal on, Teie saate arvata vasti ka arvustuses kiita, minu kulul seovin teile õune.

Sundberg [rahulolles, alandlikult] O, ma tänan, härra Krumbar, see on...

Peeter. Nüüd aga võtan mina selle osa oma kätte.

Dagmar [ajab silmad pärani.] Mis sa teed?

Peeter. Mina võtan Simsoni viimased kordused oma peäle. Ei, Sundberg, ärge minge ära, see on teie aenus. Teie ei ole küll vähem näitleja, kui mina, aga mina olen rohkem seisukorra sees, ja kiredest te just ei rõõle. Noh, mis du seis korras? Kus siis vilistid on?

Nagel [tagast.] Siin! Puhge, peisid!

[Nagel tuleb lähemale, tema järel seitse

statisti.]

Dücker [hakkab suure häälega naerima] Ha ha ha...!

Peeter. Halls-need! en hääd!

Direktor. He he he. Kallige ainult, et neile kostüümis selga peab panema.

Peeter. Sähemale, lapsed. Ja, sinna telgi taha peate juba Sundbergi pika kõne ajal koguma.

Nagel. Wäga häa, kirjariiku härra.

Peeter. Ja muudu hääled suure visa jaoks selged hoida.

Statistid [kõhatavad ja puhastavad häält]

Peeter [peörab telgi poole] "Nüüd tuleme meie mõlemad, Dagmar.

Dagmar [on kohvatanud ja waatab talle täis waenu otsa] Ja, palun, kui sa seda soovid.

Peeter [karevalt ja kindlalt] Siin seisab Simson näoga sinu poole. Ja viimaste sõnade juures oled sa nii lahke, langed minu rinnale ja wõtad kättega minu kaela.

umbert kinni. Ja sa eled/niis sõbralis,
 et kõige oma nõiduse, kõige oma eroti-
 lise viirde minu vastu tarvitusele võtad,
 muudu rünnake meie illusiooni. Nõnda
 siis: „Nii aravõitmataks saan tahtmises.

Dagmar [paneb käed ta šlode ümber]

„Kõik mulle anna! End ma kätte anna!“

Peeter [peeniseb ilma ülesvaatamata]

„See hüglajend...“

Dagmar „Ka mul on jändu! Kuuman tulejõus?“

Peeter [hingetult soovistades] „Wii mind oma
 aseme pääle tagasi! Pikk... Pikk! Kal-
 listustega kuulid sa!“

Dagmar [teeb nagu ta käsib.]

Peeter [ümbiseb, kuna ta ennast vira Careb.]

„Mis tahad sa?“

Dagmar. Jehova mees sind, sind

Peeter [nagu ennist.] „Kuis seda teada
 võin...“

Dagmar. Arm chib sind

Sa teenid Jumalat, kuid enne teeni mind,
 enne kui päike lahkub.

Peeter. Kes sunnib mind?

Dagmar. Mu kaisutus!

[Waheaeq. Peeter wabastab ennast ja waatab teda mõni aeg. Ta on liigutatud.]

Peeter [tasa]. Ja Dagmar, ma arwan, sinu mõjume meie loomutruult. [Dückerile ja direktorile.] Eks ole?

Direktor. Ja, täitsa. Aga seda olete wist ka kodus emale kätte harjutanud?

Peeter. Ja, he he... Seda meie oleme. Palju kordasi. Eks ole õige, mu kallim?

Dagmar [rahulikult]. Ja.

Peeter. Ja nüüd tuleb mul midagi paremat. [Sähel Dagmarit juurde, kes paljadesse on istunud.]

So, nõnda, sõnade juures: „Minu kaisutus!“ sled sa patjades. Heida nüü. jah, nüü! [Paneb ta püü kaugule paremale poole, üks jalg on ülesal pingi pääl, teine ripub maha.] Ja nõnda langeb Simson sinu kõrwale maha. [Ta heidab pingi kõrwale maha, püü tema üle wastu, waatab otse tema pääle - seega paremale

poole.] Nõnda on häa, nüüd tuleb lõpu-
pilt!

[Sophus Meyer tuleb tagapoolt.]

6. stendus.

Endised. Meyer.

[Meyer palitus ja teruskübaras. Ta võtab rü-
barava ära, kui ta näitelavale tuleb. Džak er-
läheb talle vastu ja surub ta kätt. Ta tere-
tab direktori, kes kübarat kergitab. Siis
jäab ta seisma ja vaatab Peetri ja Dagmar
poole, kes teda mitte näinud ei ole. Türg-
nema stenduse ajal jäab ta liikumata
seisma, kuna talle aegamööda puna
palge tõuseb.]

Peeter [soostab.] Nüüd mängid sa, nagu sa
mängima pead, kas kuulad!

Dagmar [tasa ja ükskõikselt] Ja, see
mureta.

Peeter [kõvasti.] Harkka päale!

Dagmar. „Mu vaisutus!“

Peeter. Si tea mis see on!

Dagmar. Mu pehmed puusad, sinu ja

walge rind!

Peeter [wõtub ta käest kinni] Su käsi soe.

Dagmar Et sulle jõudu anda!

Peeter. Su suu.

Dagmar. On sinu jaoks tules punab ta!

Peeter. Sa lehkad nagu äis!

Dagmar [kumardab tema poole.] Kas seda märkad. Mu jaoks on ervailehk.

Peeter. Kii kaunis sa!

Mu igatsus su järel, wõitmata.

Ei tundnud Simson ial kauni mat.

Dagmar. Kas niid, mu sulane?

Peeter. Su ori, põrn

Su kuninglikku andi anna mul.

[Dagmar paneb käed ta ümber. Wainus selle järle algab Dagmar tasa.]

Dagmar. Niid sled minu. Sõwinahas waga.

Kuula Soveri hallix palmi taga.

[Sel silmapildjul näeb ta Meyerit. Ta tursatab, räägib aga edasi.]

Dagmar. Meil unelaulu wainsest sulistab,
meid pehmel patjul tasa unutab.

[Sa waatab Meyer'i poole ja naeratab.
 Särnema kõne aeg waatab ta pea kõir
 see aeg ainult Meyer'it, kuna ta äga
 Peetriga räägib ja ternaga tegemist teeb.]

Dagmar. Su kuninganna ma, sul õpetan
 kui kerged sinu mure, sinu julgus.
 Kuis waletasid, pisarad ja walu
 Sa waikselt, alandlikult kuula mind.

[Sa hakkab nüüd oma juurtega Peetri
 käewarsi siduma, kuna ta selle juures
 teda nagu mängides sinna sisse mässib.]

Sul armastuse annan, nõnan aga,
 su hinge tasuks, et ma teeks ta taltsaks,
 et minu wärwides ta aina poistuks.
 Et naere kunst on wõimust wägewam,
 Sa minu kasul mängi rahwa kes
 Jehowa wõlk nüüd särab sinu keelt,
 Just kui Jehowa kuna kõrgelt mäelt,
 Sa mind su kärijad kõir kumardavad.
 Sa rahwas hõiskab, terwitades sind,
 ja sundleb sinu riideid silitudes
 ja rõõmu hinded jzewastawad mind,

Küüd oled nii, kuid sinu soovim ma,
ei enam kardetan, vaid minu ori.

[Kumardab ettepoole, nagu kuulaks ta. Waat-
tab Meyeri otsa ja naeratab. Tasa.]

Nad lähenevad juba kiire sammuga!

[Kumardab Peetri poole, sosistab]

Su päale wilistid!

Peeter [teeb ennast nõrga tõmbega wabars
Naeratab siis tema poole ja siltab ette-
waathikult tema juukseid.]

See juuks! Oh naene, andeks anna mul,
Kui legin haiget sulle! [Suudleb ta

juukseid.]

Dagmar [naeratab ja waatab selle juures Meyeri otsa]

Mest rõidan!

[Seob ta oma juuksetega. Hinnab selle järle
waljult] Su päale wilistid.

[Waatab Meyerile otsa ja naerab tasa.]

[Peeter tõstab äkitselt oma pää üles ja waat-
tab sinna poole, kuhu Dagmar pilk on
sihitud. Ta näeb Meyerit ja lasub selle juures
iseäraliselt muutunud kurguliselt kuulda.

Kargab ühe hüppega üles ja tormab põigiti üle näitelaua Meyeris juurde. Dagmar, keda ta tagasi oli lüskanud, karjatab lühidalt. Peeter tungib Meyerile kallale ja annab talle hoobi näkku.]

Meyer [mõirgab.] Kurat võtku!

[Peeter tahab talle uuesti kallale tormata, aga Meyer lüskab ta tagasi, nii et ta maha kukub.]

Meyer [karjub.] Ta on hull, hull! Appi!

[Esimene etenduse ajal ei ole ükski ennast liigutanud. Nüüd lähleb lärm lahti. Dücker ja Nagel hüüavad waljusti. Nad nuttavad juurde, ja kui Peeter uuesti Meyerile kallale tahab tormata, hüüavad Nagel ja statitud ta kinni. Peeter ei ole ühtgi häält teinud, seisab nüüd sääl ja hoigab tasa. Ta on surmukahvatu. Dagmar on pingi päält üles tõusnud ja waatab seda pöörani silmil päält.]

Meyer [pühib taskurätikuga nagu, kibedalt.] See mees on pöörane, püsti pöörane.

See mees on hull!

Direktor [astub tema juurde, väga tõsiselt] Ma kahjatsen seda juhtumist, Meyer, aga teatril ei ole sellega midagi tegemist. Kas teie ei tahaks nii lahke olla ja mind all kontoris oodata. Ma tulen kohe.

[Selsamal ajal võtab Dagmar oma mantli ja jookseb uutu tahapoole ja paremat kätt wälja. Meyer võtab oma kübera maast ja teeb ta siledaks. Siis teeb ta direktorile piise kumarduse ja lähel pahem. poole ära.]

Direktor [statistidele, kes Peetri kinni hoiavad]
Saske ta ameti lahiti!

Statistid [läsevad ta lahiti.]

Dücker [kõvasti] Proow on otsas!

[Statistid lähewad tasa ära. Dücker lähel Sundbergi juurde.]

Dücker [rusutult] Meil ei ole sind täna enam tarwis. Mine parem ära.

Sundberg [teeb näega kahjatsewa liigutuse, raputab pääd, ohkab ja lähel tagaseinast ära.]

[Direktor lähel Peetri juurde, kes liiskumataki siäl seisab ja mahva waatab. Ta võtab ta käe ja surub

sedal Peeter waatab üles-segaselt.]

Direktor [tasase, asawõtliku häälega] Kas tahate mulle midagi ütelda, härra Krum-
box? Wõi... tahate parem minna.

Peeter [waatab segase pilguga ringi.] Ja... Minu kübar ja mantel...

Direktor Teie kübar ja mantel, ja... Aga kus...

Peeter. Üleval. Üleval tema juures.

Direktor. Ma tean asjad ära. [Tagasiinartäru]
7. etendus.

Peeter. Direktor

[Direktor rõhatab nähtalt ja waatab warg-
selt Peetri poole.]

Peeter [rahulikult ja tasa] Kuhu pean ma nüüd minema? Ma ei tea ju, kuhu ma minema pean?

Direktor. Kas teie ei wõi mitte kodu minna?

Peeter. Kodu? Mul ei ole enam kodu.

Direktor [rõhatab] Hm - ma ei taha ju teie käest asju küsida, mis nähtawasti oma-
wähelised on. Aga seda asja saaks chx kui-
dagi korraldada.

Peeter [naeratab.] Korraldada? Ja... kuul paha...

teisel teel ei saa seda mitte korraldada!

Direktor. Na, na - on veel teisi teesid ja abinõusid.

Peter [päris rahulikult ja tavaliselt] Mina olen otsas. Ma ei võin enam. Ma olen viimastel päevadel liiga palju läbi teinud. Minu süda on põhjani kannatustest puru. Kahtlused, kartused, keiksugu äärmused, mitte midagi kindlat, millest kinni oleks võinud hakata.

Direktor. Teie ei teadnud mitte?

Peter. Ei, mitte midagi kindlat. Ma olen liiga uhke, et küsida - ma kartsin ka väike teada saada.

Aga nüüd olen ma näinud. Ma nägin seda ju nende nägudest, nende kirjadest nägudest.

[Sema hääl on kindlusega muutunud. Waa-

tab direktori otsa. Täiesti rahulikult] Sün-

seisan ma ja nägin Teiega, nagu tunnes

ma teid ja nagu oleksite teie minu sõber.

Direktor. Seda olen ma ka ja ma tahaksin teid häamelega aidata, kui ma ainult.

Peter. Ma pean teile selle eest, mis oin ennist juhtus, wabandust paluma, aga see tuli nii minu üle, ma ei saanud enesest enam wõitu.

[Dücker tuleb palitu ja kübaraga.]

8. stendus.

Endised. Dücker.

Dücker. Olge nii häa, härra Krumback.
Tahin ma aidata?

Peeter. Täna. [Dücker aitab talle mantlit selga]

Peeter. Ja, ja, jumalaga. Ja wabandage mind.

Dücker. Kas meie teid wünnastel proovidel
näeme?

Peeter. Ei, ei.

Dücker. Noh, ei püudu wa enam palju. Aga
ei tendusile tulete teie ometi?

Peeter. Ei. Jumalaga. [Annab neile näht.]

Direktor. Jumalaga, mu sõber, ja mõtelge
minu pääle

Peeter. [wisakalt.] Ma täna. [Tähelepanu
ära.]

9. stendus.

Direktor. Dücker.

[Nad seisawad ja waatawad mõlemad
talle järle]

Direktor. Wane peiss!

Dücker Ja, see on üks pagana lugu. Ma ütlesin inimestele, et nad nüüd kohe mitte ajakirjete juurde ei jookseks, aga nende päale ei või ju kunagi kindel olla.

Direktor Waene Simson. Welistid on tõesti sinu päale langenud.

Dücker Ja - nõnda võiks seda küll nimetada.

Direktor [waatab ringi ja näitab keppiga] Kuidas see kõik nüüd kerraga nii imelik surnud wälja näeb.

Dücker Mis?

Direktor Kõik! Käitesinad ja soffited ja dekoratsioonid... Kõik on talunud ja hall ja wilets ja wale ja inetu ja rumal!

Dücker Mis pärast siis?

Direktor Ja, mis pärast? [Pöörab tema poole, äkitselt liigutatult] Ma arwan selle pärast, et üks inimene siin oli! Üks süda... Üks waene daw inimese süda... Siin kõige selle teatriwaadist keskel! Ohui, saatan!

Direktor [Pöörab äkitselt ümber ja läheb par. k. tagasi]

Dücker [teeb ühe käeliguksuse ja raputab pääd Parema kätt näitesina poole] Oksen, kustutagetuli ära!

[Sähub pah. kätt tagapoole]

Rampe walgustus kustub.

(Esirüü.)

Kolmas waatus.

1.
Naitelawa, nagu esimeses waatuses: see
gituba Kruunbarude juures. Ohtul elektril
lamp põleb söögilaua kohal.

1. etendus.

Teenija tüdruk Saura. Kohe selle järele Peeter
[Saura katab õhtusöögiks lauda. Kui es-
mie kerkib, paneb ta lina lauale, watab
söögikapitalaalt mitmesugust külma tuntu
leiba, waid jne ja paneb kõik lauale. Kapi-
laual on veel waagen puuwiiljaga, kaks ka-
rafini weini ja üks lahtitegemata pudel.
Üks tagasemas awatakse tasa ja Peeter
hulib sisse. Ta näeb õige langenud wälja
mitte ainult oma niete poolest, mis
kortsunud ja määrdinud on, nagu oleks
ta niisugused lahtise taewa all moodsa
saotnud, waid ka oma wäljanägemise
poolest; tema nagu kannab kibedate

2.

kannatuste märki. Tema pilk, mis pea lee-
gitsema lööb, pea jälle kustub ja tarretab,
näitab, et ta enese ülo enam walitseda
ei suuda. - Ta jääb uude päale seisma
kübar peas, ja pilgutab silmi walguse
poole.]

Saura [pöörab ümber ja langeb karjatades
kõrvu.]

Peeter [kumardab ja sosistab.] Tere õhtust.
Tere õhtust.

Saura [seisab ja wahib talle otsa kõgeledes]
Mu Sunal, mu Sunal, see on ju härra.

Peeter. Ja, see on... See on ainult härra.

[Jääb seisma ja kumardab.]

Saura. Ma mõtlesin...

Peeter. Kas see siis nii imelik on, Saura?

Saura. Ja, mina mõtlesin, et teie kaugele
ära olete reisinud...

Peeter. See on ometi minu kodu, eks ole?

Minu kodu, mis?

Saura. Prona Krumbak ütles, et teie kaugele
ära olete reisinud.

Peeter Niind olen ma aga jälle tagasi tulnud.
[Waatab talle põrnitsedes otsa.]

Saura [läheb talle weidi lähemale. Süüb käed kokku.] Aga, mu Jumal, kuidas teie wälja näete?

Peeter Kuidas siis? [Waatab ennast silmal samblaid ja puulehti oma ulikema pääl.] Ah, sa armas Jumal. [Watab seda ettewaatlikult ära ja pigistab oma huulte wastu.]

Saura [wihastades.] Paewas, mis teie seal teete?

Peeter. Ah, see on ju ainult kuuwamud leht... närtsimud leht... ja weidi sammalt... mitsast... Ma rõõmustasin nii wäga, kui ma seda jälle nägin. See ei ole mind mitte maha jätnud... [Sundlib seda jälle.]

Saura [waatleb teda.] Teie näete nii wälja, härra Krumbar, nagu ei oleks teie kahensa päewa otsa woodisse saanud.

Peeter. Siisgi, Saura, seda ma olen... Ma olen iga ööse maganud... Ja ma arwan ka

päeval. Igatahes olen ma wahel maganud.
 [Säheb wahel ettepoole] Ma olen nii kangel
 käinud. Ma olen. [Säab seisma ja haarab
 nina pääst kinni.] Ja, kus ma siis äieti olin?
 Saura Kas teie seda isegi ei tea?

Peeter. Ma olen nüüd wahel wäsinud. [Säa-
 se, kibeda, kaebliku häälega.] Ah Saura, ma
 olen nii wäsinud!

Saura. Kas teie ei taha siis istuda? [Näitab
 tooli pääle.]

Peeter. Jah, tänan. [Istub.]

[Wahearg. Saura waatab talle natukene
 aega päranis silmadega otsa. Raputab siis
 pääd ja hakkab jälle talitama.]

Peeter [töötal pääl ja waatab tema poole. Mul
 on rõht tühi.]

Saura. On teil rõht tühi, härra Krumbar?

Peeter [tõuseb tooli päält üles.] Ja, natukene.
 [Säheb lüüa juurde.] Ma märkan seda kor-
 raga. On kallis tükk aega tagasi, kui
 ma wiimati lõunat söin. [Waatab lüüa
 pääle ja siis Saura otsa.] Tõhiv ma?

Laura [segaselt] Ja, tule Jumal appi, aga.

Peeter [võtab äkitselt tuisu leiba ja topib suhu].

Laura [vaatab talle tarretamult otsa] Kui nälgane olete teie, härra Krumbar?

Peeter [edasitagasi võndides ja süües.]

Ma olen nii kaugele ümber luisinud, ütlen ma. Väljas hakkab juba kevade tulema. Koiv tärkab. See on armastuse kuu. . . Aprill. . . hehe. Mul ei olnud aega süüa. . .

[Artub laua juurde, võtab waagnast kotleti ja hakkab seda ahnelt närima.]

Laura [kohkunult] Ja, aga. . .

Peeter [närides] O, küll on häa, kui vähe süüa saab.

[Laura vaatab teda umbusklikult ja ei tea mitte, kas ta haavatud peab olema või naerma. Kui Peeter kotletti ära on süüenud, viskab linn ahju peale, võtab veini karafini, mida Laura vahetääl lauale oli pannud, valab omale klaasi tuisu ja jeb selle ahnelt tühjaks.]

6.

Saura [lähineb talle hirmumult.] Ja, aga
kumige ometi...

Peeter [walab weel ühe klaasi ja tühjendab
selle.]

Saura Ja, aga proua Krumbar...

Peeter [seisab karafini ja klaasi väes, jawaa-
tab talle päwani silmadega otsa. Sisistab.]

Proua Krumbar...

Saura Ja, proua Krumbar ütles mulle et
ma weini kanalale pean panema. ... Ja
tuleb kohe siia. Ja ei oota teid küll mitte.

Peeter [paneb karafini ja klaasi kanalale. Täab
Saura ette seis ma. Tõstab käed üles ja
näitab ülespoole. Sisistades.] Aga mina
ootan teda

Saura [wärisedes.] Hn, kuidas seda ütlete.
Siin on ülepea keisr nii isärahaks, ma ei
taha siia kauemini jääda. Proua Krumbar
ei ole päewal ega öisel kodus...

Peeter [sisistab.] Päewal ega öisel?

Saura Ei, sest aadiks kui teie ära olete. Ja
mina magasin ka wiimased wõd oma

ke juures. Ma ei tea, kuidas see on nii kole.

Peeter [seisatab ja wahib p̄aravi silmil ema
ette. Arkitselt näitab ta laua p̄aale ja waa-
tab talle k̄usiwalt otsa.]

Saura. Ja, tänä õhtu pidin ma lauda kat-
ma. Ja astub ju ühes uues uues t̄nkis üles...

[Wautab tema otsa.] Aga, mu Jumal, see on
ju teie oma t̄nkis mis?

Peeter [äigab k̄ärga üle otsaesise. Pomiseb.]

Simson ja Delila...

Saura. Ja, ni ta on! Ja teie ei ole mitte teatris?
Ja kantakse oneti esimest korda ette!

Peeter [pomiseb.] Nad on mind wälja metsa aja-
nud...

Saura. Mis nad teinud on?

Peeter. Nad on mulle silmad wälja pistnud
ja mind ära ajanud

Saura. Silmad wälja pistnud?

Peeter. Jah, Saura. Ma olen pime [äigab üle
otsaesise.] süü sees. [Edasi tagasi k̄äes.]

Ma rändasin ja rändasin... olen päikesega
juttu westnud... ja tähtedega, kui ilm päris

8.

pimedaks läks. Ma laulsin ka.

Laura. Mis? Saulsite?

Peeter [jäab seisma. Nokutab niidetes] Jah, seda ta tegi.

Laura [vaatab teda. Ta nägu tursas ja tagasihoidud naerust kihistab.] Saaweti laulusi, kas teie Saaweti laulusi laulsite, härra Krumbar?

Peeter. Jah, neid ka. Ja saatan kuulatas päält. [Aotub tema juurde ja wõtab ta käest kinni] Ah, teie ei tea mitte, kui väikne õõsel wäljas metsas oli. Ainult kuras lehwis ülental kõrgel õhus ja liigutas oma tiibu... ja hingas tasa puulatuades. Terve taewas oli kollane tema hingehust, kui ma all kõndisin ja tema-ga kõnelesin.

Laura. Ihu, mis teie sääb võin ei räägi! [Rabeleb lahti.]

Peeter [seisab vähe aega liikumatalt. Tema näos on nutukrambid, tasa ja kaeblikult.] Mul ei ole ju ühtegi sõpra päale saatana... Mul ei ole ju kedagi... mitte kedagi terves ilmas...

1.
[Waheaq. Laura hakkab jällegi lauda korda seadma, pühib vaasukesed ära, paneb teise klaasi ja katub kahe jaoks lauda. Peeter on edasi tagasi paar korda kõndinud, seisatab ja waatab talle nõrgameelselt otsa.]

Peeter. Minu jaoks ei pruugi teil katta, Laura, mulle sai küllalt.

Laura. See ei ole ka teie jaoks.

Peeter [ilmsa, et ta rumulus] Ma tahan warsti jälle ära. Ma tahan ainult. Ma tahan ainult wahe tema ees mängida. Sinsee tahab midagi wilistide ees mängida. [Sähel tema juurest eemale.]

Laura [lana katmisega ametis.] Pro na Krum-
ban ütles mulle, et ma kahe jaoks katma
pean.

Peeter [pöörab aeglaselt ümber ja waatab talle otsa.] Kahe jaoks. Kellele?

Laura. Seda ma ei tea.

Peeter. Kahe jaoks... [Ta on korraga surme-
kahwatu ja hakkab wärisema.] Ja, miidugi...
miidugi... iseenesest mäista.

[Sasast wilistamist on kuulda.]

Saura. See on muidugi proua Krumbar alt.
[Looriseb arna juurde, avab ja vaatab alla.]

Jaa, see on proua Krumbar.

Peeter [läheb pahemale poole] Ma lähen sinuks
sinna sisse.

Saura. Sinna sisse?

Peeter. Jaa, ema tuppa... Kas ta üksi on?

Saura. Ei, keegi härra oli kaasas.

Peeter. Jaa... [poniseb.] Nüüd koguvad nad
endid... Nüüd koguvad nad endid, et Dagonile
ohvit tuma.

Saura. Mida siis?

Peeter. Ma lähen sinuks sinna sisse [Sähel pahe-
male poole uuse juurde.]

Saura. Ma pean küll proua Krumbarile
ütleva, et teie sin olete?

Peeter [jäab seisnuna ja pöörab tema poole.] Ei,
ärge tehke seda. [Katsub seesmist kuu tas-
kust.]

Saura. Misjäreast mitte?

Peeter. Ei, ärge tehke seda. [Waatab revolüüri
taskest.]

Saura [karijatab, kuita sõjariista näeb.]

Peeter [rahulikult ja tasa, ilma et ta sihiks.]

Kas teie seda ütlete?

Saura. Ei, ei, ei!

Peeter. Subate mulle seda?

Saura. Ja, nii tõesti kui Jumal taewas!

[Kõlistatakse tugewamini.]

Saura [nuttes ja wärisedes.] O, o, ma ei taha enam siia jääda. Siin on nii kole! Ma lähen oma õe juurde! Ma ei taha enam siin olla!

Peeter. Kinge alla ja tehke uus lahti.

Saura [joosib tagastusest wälja.]

[Peeter waatab revolwrit ja kaanab seda pees-
ta on päris uus. Tema liigutustest on aga näha
et ta mitte harjunud ei ole sellega ümber
käima. Ta kõnnib taas ringi, sihib siia ja
sinna, kuna ta siin naeratab ja selle juures
ennast wltu kokku tõmbab. Aruvalt ilmub
ta näole aga kole hirm, nagu näeks ta
mese kes midagi hirmsat, ta seisatab pä-
rani silmadega siigi wärselt. Ta waatab jällegi

revolviit mis amasuguse linnatammed näoga.
 Siis kuulatab ta: ta kuulab wäljas häälesi,
 lähel tasa pahemale poole tuppa ja kää-
 nob ukse smataga lukku.]

2. etendus

Dagmar. Meyer

[Korridorist uksest, mis pooleldi lahti on, tulevad
 Dagmar ja Meyer läbi walgetatud eeskoja sisse.
 Dagmar on mantlis, Meyer torukübaraga ja
 palituga.]

Dagmari hääel [eeskojas.] Kas kobe juba ära
 minna wõite?

Saura hääel. Ja, mina olen!

Dagmari hääel. Kas teil woodi weel sina ei ole
 toodud?

Saura hääel. Ei, see on mu äe juures.

Dagmari hääel. Na ja, minugi pärast. Aga
 olge homme hommikuks äegasti juba siin.

Saura hääel. Ja, hääd ööd.

Dagmari hääel. Hääd ööd.

[Meyer tuleb sisse - ta on smeesingis.

Dagmar kustutab tule eeskojas ära, tuleb
 sisse ja paneb ukse smataga kinni. Ta on

Lihts as kodanlikes kinnises kleidis.]

Meyer. Mis sel tüdrukul siis wiga oli? Sa oli just kui jaburi pääst.

Dagmar. Ja, ma ei tea mitte. [Waatab närviliselt ringi] Iha, süü on ka nii kole süüme. Ma wihkwan seda korterit.

Meyer. Ja, lõbus ei ole ta äieti mitte.

Dagmar. Oleks ma ometi parem sinu juurde läinud!

Meyer. Sa ise ju tahtsid siia tulla.

Dagmar. Ja, ükskord pidi see ju olema...

Wastis on siin... Tead sa, kas me parem jälle ära ei lähew? Sinu juurde!

Meyer. Sööme enne ometi wähe. Mul on hundiisu. [Astub laua juurde.]

Dagmar. Ja, aga pärast... [Äkitselt] Täewas, meie ei saagi ju siit majast wälja.

Meyer. Si wõi?

Dagmar. Woti on tüdruku käes ja aluse me üks lühike is... me oleme püa päris korrapärasest wangi pandud.

Meyer. ~~Kas sul ei ole midagi teha?~~

Dagmar. Ei minu ema on tüdrukku käes. Pei-
ne on Peetri käes.

Meyer [naeratades] Ütleme parem... oli... sest
tal ei ole teda kindlasti enam.

Dagmar Pfui, ära tee sarnaste asjadega nalja!
[Waatab ringi, wärisedes.] Mis pärast tuline
me siia!

Meyer [watab ta piha ümber kinni.] Sollus,
mu ingel. Ma kannan juba selle eest hoolt,
et sulle keegi kallale ei tule, ei surmu ega
claw.

Dagmar [piigistab ennast tema vastu.] Pae-
wale tänu, et sina mul oled. Seda ütlen ma
omale sada korda päewas! Suudle mind!

Meyer [suudleb ja waatab teda.] Nüüd on
sul eneti jälle meistlikud riided seljas.

Dagmar. Ja, Jumalale tänu.

Meyer. Ma ütlen icska: kodu on icska kodu.

Dagmar. Ja mina olen sinu wäikene, armas
ja meistlik naerukene, eks?

Meyer. Küll see juba tuleb. Nõnda, nagu sa
praegu wälja näed, wain ma sind wähemalt

puudus auplejate sellisi aastapidule kaasa
 watta, ilma et ma häbeneneda pruugiksin.
Dagmar [suudleb teda.] Ma saan sulle auu
 tegema.

Meyer [ennast wabastades.] Noh, kas me
 nüüd mitte wähe kehakinnitust ei wõtaks
Dagmar. Ja, tule, istu. Isäwalisi mainustatu-
 sid siin just ei ole, aga mul oli terve päew
 selle rumala etenduse pärast tegemist. Noh,
 siin on natuke merewähkisi, kotlettisi ja ani-
 maksa pasteeti, näed.

Meyer. Ei ole halb.

Dagmar. Aga kuidas ta lauda on wõtnud?

Wata. Istu sinna.

Meyer [istub.]

Dagmar [paneb oma taldriku õige tema oma
ligidale]. S. [istub.] Istume siis nüüd
 õige mõnusasti koos. [Watab talle waagna.]

Wata ette.

Meyer. Tänan, mu laps.

Dagmar [walab weini sisse.] Kui meie õne-
 ti wähe paremasse tujusse saaksime. Gewiss!

Meyer. Terwis ja soovin häa kardamineku puhul sulle õnne.

Dagmar. Ah, ära räägi mitte sellest rumalast tükist! Ma soovisin, et ta läbi oleks kivikund!

[Kad rüüwad ja jookwad möni aeg vaikselt. Dagmar on rahutu ja waatab wahetewahel taas ringi, pääasjalikult aga pahemale poole, ukse poole. Meyer rüüb tublisti ja segamatalt.]

Meyer. Kas direktor täna õhtu teatris oli?

Dagmar. Ei.

Meyer. Aga kas tema see ei olnud, kes ütelnud on, et ainult sina etenduse päästsid.

Dagmar. Ei see oli Dücker.

Meyer. Na, üstarkõiks, aga tal oli õigus. Sest kui me sind niivõisi raha ei oleks saanud, oleksime meie terve selle kupaatuse wälja wihistanud.

Dagmar. Aga Sundbergi lubagemine oli ju ka ilus.

Meyer. Ta temal on suurepäraline hääl. Ta ainult lobises liiga palju. Ma ütlen sulle meie kõik tõmmasime wagu kergemalt.

hinge, kui wilistid tal kraest kinni said...
 Üks minu tuttav, kalakasumees Ludwigsen,
 ütles koguni päris rõwasti, bravo!

Dagmar [wõtab äkitselt ta kraest kinni]
 Sss!

Meyer Mis siis on?

Dagmar Mul oli, nagu kuulaks ma säääl
 sees sahinat. [Waatab pahemale poole
ukse poole.] [Nad kuulatawad wäikesse
alega.]

Meyer Mitte midagi! Mis säääl on?

Dagmar Peetri tuba.

Meyer [kärsitult.] Sina oma Peetriga! Seda
 oleme meie ju ometi igawesti maha matnud.

Dagmar Oleme meie siis seda õieti? Meie
 ei tea ometi muud midagi temast, kui
 et ta ennast näginataks on teinud. See
 on wäga wõimalik, et ta tõepoolest mõ-
 neks ajaks ära on reisunud, nagu terve ilm
 seda usub. Aga kui ta nüüd tagasi tuleks.

Meyer Sollus. Tal on säääl liiga häa olla,
 kus ta on - he.

Dagmar [tõuseb äkitselt üles.] Jumal, kuidas ma seda inimest vihkan! Tah, olgu ta kus ta on - ma vihkan teda!

Meyer [siüles.] Ära ärita ometi ennast nõnda.

Dagmar. Sul on kerge nõnda rääkida - sa oled teda ju waevalt tundnud.

Meyer. Rohkem, kui küllalt.

Dagmar. Aast aastalt on ta mind piinanud ja isegi nüüd ei anna ta mulle rahu.

Meyer. Kuule ometi, wäikene.

Dagmar. Ta rahu ja puhkus on ainukesed asjad siin ilmas, mida ma igatsen.

Meyer [riõmsalt.] Rahu ja puhkust pead sa nüüpalju saama, kui sa tahad, mu wäikene ja wael rohkem. Kuula mind.

Dagmar [tuleb tema juurde.] Mis siis on?

Meyer [lööb põlwe pääle.] Istu siia.

Dagmar [istub tema põlwe pääle.]

Meyer. Kas ma ei ole sulle lubanud tuhat kahesaja krooni eest riideid aastas muretseks?

Dagmar. Ja, seda sa oled.

Meyer. Kas ma ei ole sulle wankri ilusa korvi

muunaga lubanud, niipea kui tähtaeg õnnelikult mööda on?

Dagmar [naeratades] Ja, seda sa oled.

Meyer. Kas ma ei ole sulle tulevases aastaks mõnusa kuu toalise suverena ja ranna ääres ja metsa lähedal lubanud?

Dagmar [meelitatult] Ja...

Meyer [otsustava käelugutusega]. Seda kõike pead sa saama. Ükskõik, kas meie Jumala abiga kõi abielusse heita väime või wäetame enne seda arja jõält, - sinul peab hää olema!

Dagmar [poigistab ennast tema vastu]. Seda usun ma ka.

Meyer [patentab talle põse pääle]. Ma olen tunda saanud, mis see tähendab, kui käsi habwasti käib, sina niasamati. Aga nüüd oleme meie mõlemad toredasti läbi. Mina olen waba rahamuredest ja sina emuletaja rämpsuist. Ei ole ime, et meie teineteist oleme leidnud, ja sa pead nägema, meie teeme omale elu juba mõnuseks. [Dagmar ohkab meelitatult

ju vaab ta rinnale. Nõnda jäävad nad mõ-
lemad natukeseks ajaks. Äkitselt karjatab
Dagmar ja kargab püsti. Ka Meyer tõuseb
püsti. Nad vaatavad mõlemad pahemat
kätt ukse poole.]

Dagmar [sesistab.] Kas sa mind kuulsid?
Meyer [kassa.] Ja, mulle paistis, nagu...

[Wahe aeg. Nad kuulatawad.]

Meyer [poniseb äkitselt.] Noh, vaatame oneti
järel. On ju ainult lullus.

Dagmar. Mu Jumal, ei!

[Meyer läheb pahemat kätt ukse juurde ja
wõtab ukse lingist kinni. Kerraga tõmbab ta
käl ära ja waarub tagasi.]

Meyer [ümiseb.] Kwat wõtku... Uks on lukus.
seest poolt... [Lääb seisma.]

Dagmar [waarub tagasi, sesistab hirmu pö-
rast, pea hingetu.] Ta on saäl sees... Ta
on sees... Ta on sees... [Lääb seisma.]

[Nad seisawad mõlemad liikumataalt ja
wahiwad ukse poole.]

Dagmar. Mis me tegema peame, mis me

tegenma peame.

Meyer [kuiwatab otsaesist, äärmiselt] Meie
peame siit ära saama.

Dagmar [täsa hädaldades] Ma ei saa ennast
liigutada, ma ei saa ennast liigutada...

Meyer. Tule!

Dagmar [süstab.] Ainult sinna magamise-
tuppa. Magamisetuppa. Üks lüpsu...

[Ta liigub waevaga paremat kätt ükse poole.

Ka Meyer astub mõne sammu sinna poole.

Mõlemad vaatavad tagasi. Sel silmapilgul

avatarse üks pahemat kätt. Dagmar karjatab

waljusti. Mõlemad jääwad seisma. Peeter

tuleb nähtawale.

3. stendus.

Dagmar. Meyer. Peeter.

[Peeter on ajalehed ribadeks lõiganud ja

need oma riieteli külge riputanud. Pääs on

tal kaks sarwe-sulepää ja pliaats. Ta jääb

ükse päale seisma ja põrnitseb kord

ühte kord teist. Wahe aeg.]

Peeter [istab ühe kae üles. Täsa ja üheto-

niliselt] Ja nad teivad Simsoni wangikojast ja ta mängis nende ees ja nad sead-
sivad ta sammaste waheli. [Lasel käe
langeda ja waiksib]

Dagmar [warsti selle peäle. Tasa] Mis see
on? Mis see on? On ta surinud wõi elus?

Meyer [kõhatab tagasihoidlikult] Wabanda-
ge, auustatud härra. Mis need narwitembud
tähendawad. Meie ei ole siin mitte näokatte-
pidul

Peter [seisatab waikselt, paneb käed kokku.
Waljumalt] Aga Simson hüüdis Schewa
peele ja ütles: Issand, Issand, kinnita
mind, oh Jumal, et ma kätte wäiks tasuda
wili tidele. . . [Pena hääle wärisel, pisaratest
lämbunud.] Minu mõlemate silmade eest!

Meyer [tasa] Ta on hull.

Dagmar [paneab käed silwade ette.] Ta
on nõrgameelne! Jumal, Jumal, ta on
hulluks läinud! [Tusksel magamise toa
poole.]

Peter [kõwasti karjudes.] Ja ta ütles:

Minu hing suregu ühes wilistidega! [Ta võ-
tab revolveri ja sihhib Dagmari pihta. Oiga-
des kukkub D. pörandale ja otsib ligema
mööbli taga kaitsct. Sel silmapilgul pei-
dab Meyer enese ära. Peeter liigub aeglaselt
edasi, pea Meyeri, pea Dagmari päale sihtides.
Nad peidavad enast toolide, laua, söögikapi
taga, üns teise järel. Ainult nende äärmist
on kuulda. Äkitselt jääb Peeter seisma, lasub
revolveri alla ja waatab enese ette.]

Peeter [tasa] Ma ei suuda inimest tappa.
[Sel silmapilgul tõrnab Meyer magamise-
toa ukse juurde, lükkab selle lahti ja lähub
sisse. Dagmar lähub talle komsitades järel.
Üns pannakse rinni ja lükku. Peeter sei-
sab veel ukse ja waatab oma ette maha.]

Peeter [tasa ja kaeblikult.] Aga lulle peab
surema! [Ta paneb revolveri omale koba-
des rinna päale, leiab oma südame ja tõmbab
revolveri lahti. Ta jääb veel silmapilguks
püsti; woarub, langeb põlvili ja wajub sel-
jaga tooli vastu, mille kõrval ta seisnud

24.

oli. Ta wastab kae südamele wastu, waatab
ülespoole.]

Peeter [süstatab.] Nüüd jääb kair wainuks...
maa pääl. [Tema päa wajub ette poole.
Wainus.]

[Eesriie.]

- Lõpp -

